

Ala xa Masenyi Kiitisaе бє Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa to Isirayila pama ramini Misira boxi ra, Annabi Yosuwe naxa e xanin Kanaan. Alatala nu bara saate tongo Annabi Iburahima бє, a Isirayila бонсөөе fama na boxi сөтөдө, a findi e gbe ra. Na birin naxa raba alo Ala a masen ki naxe, Annabi Yosuwe fa laaxira. Na taruxui birin себєxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe бє.»

Na dangi xanbi, Isirayila die naxa sabati Kanaan boxi ma, Ala dennaxe fi e ma. Kono e nu bara mixi naxee kerі naa, nee man naxa Isirayila gere folo. Alatala yati naxa a lu e xa na raba, barima Isirayila nu na gbilenfe Ala xui foxo ra. Na тооре to Isirayila li, e naxa ratu Alatala xa seriye ma, e fa bira a foxo ra alo a lan ki naxe. Na kui, Ala fan naxa e mali alako e xa no e yaxuie ra. A nu na rabama mixi seniyenxie nan saabui ra naxee findi Isirayila «kiitisaе» ra. Na birin себєxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisaе бє.»

Na taruxui lonni xungbe masenma won бє. Xa won gbilen Alatala foxo ra, a fe fanyi naxan fixi won ma, a nee bama ne won yi ra, won fa тооро a jaaxi ra. Kono Ala mu tinma won xa lu na тооре mooli kui, barima a won xanuxi. Xa won bara won ma yunubi kolon, won fa na masen Ala бє, won a mayandi a xa dije, a mu tondima.

Ala bɔŋɛ fan, a sɛnbɛ gbo. Xa a sa a li won bara tɔɔrɛ soto won ma yunubi saabui ra, Ala wama won malife alako won xa gbilen a xa kira ma. Won Marigi mu tinma won xa lɔɛ, a fe birin nabama won bɛ alako won xa lu sɛniyɛnyi kui sɛɛwɛ sɔtɔma dennaxɛ.

Ala xa won mali won ma dunijɛigiri kui. Amina.

Ala xa Masenyi Kiitisae bɛ

Isirayila Kanaan bɔxi sɔtɔfɛ

¹Yosuwe faxa xanbi, Isirayilakae naxa Alatala maxɔrin, «Nde singe kelima muxu ya ma tefe ra Kanaankae gerede?» ²Alatala naxa e yaabi, «Yuda bɔnsɔɛ nan tema. N bara bɔxi sa e sagoe.» ³Yuda bɔnsɔɛ naxa a fala e ngaxakerenyi Simeyɔnkae bɛ, «Won birin xa siga e dennaxɛ soxi muxu yi ra, won xa sa Kanaankae gere. Na dangi xanbi, won birin nan sigama e dennaxɛ soxi wo tan fan yi ra.» Simeyɔn bɔnsɔɛ naxa tin na ra.

⁴Yudayakae to te, Alatala naxa Kanaankae nun Perisikae sa e sagoe. E naxa xɛmɛ wulu fu faxa Beseki. ⁵Na kui e naxa Kanaankae nun Perisikae bɔnbɔ. E to Beseki mangɛ li naa, e naxa na fan gere. ⁶A naxa a gi, kɔnɔ e naxa bira a fɔxɔ ra han e naxa a suxu, e fa a bɛlɛxɛkurae nun a sankurae mabolon. ⁷Adoni Beseki naxa a fala, «Temui dangixi, n tan bara mangɛ tongo solofere suxu, n e bɛlɛxɛkurae nun e sankurae bolon. E naxa e dɛge donse ra naxan nu birama n dɛgedɛ. Yakɔsi Ala na na sare ragbilenfe n ma.» E naxa a xanin Darisalamu, a naxa faxa menni.

⁸ Yuda bõnsœ naxa Darisalamu gere. E to a suxu, e naxa mennikae sonto santidægema ra, e taa gan. ⁹ Na dangi xanbi, e man naxa goro Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Isirayila geyae fari, Negewi gbengberenyi nun Sefela bõxi mabiri.

¹⁰ Yuda bõnsœ naxa siga Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Hebron, dennaxε xili nu falama singe ra nu Kiriyati Ariba. E naxa Sesayi, Aximan, nun Talama bõnbõ. ¹¹ E naxa keli menni sigafe ra Debirikae gere, dennaxε xili nu falama singe ra nu Kiriyati Sifa. ¹² Kalebi naxa a masen, «Mixi naxan Kiriyati Sifa masõtõma n be, n nan ma di ginε Akasa fima nε na kanyi ma, a findi a xa ginε ra.» ¹³ Kenasi xa di xεmε Otiniyeli, Kalebi xunya nan na masõtõ. Kalebi fa a xa di ginε Akasa fi a ma.

¹⁴ Lõxœ nde Akasa naxa a fala Otiniyeli be, a xa a bitanyi mayandi a xa xε nde fi a ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxõrin, «I wama munse xõn?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N wama nε i xa fe fanyi nde raba n be. I bara bõxi nde so n yi ra yirefanyi ma. I xa ye dula nde fan fi n ma.» Kalebi naxa tin na ra, a fa ye dula ndee fi a ma. Keren nu na fuge, boore nu na labe.

¹⁶ Annabi Munsa bitanyi Kenika xa die naxa keli Yeriko, taa naxan xili «Tugi taa,» e nun Yuda bõnsœ. E naxa siga sabatide gbengberenyi Yudaya bõxi ma, Negewi Aradi yirefanyi ma. E naxa sabati pama tagi. ¹⁷ Yudayakae nun e ngaxakerenyi Simeyõnkæ naxa siga Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Sefati. E naxa na taa ratõn. Na nan a toxi a xili falama Horoma. ¹⁸ E

man naxa Gasa, Asikalon, nun Ekiron masoto, a nun e xa bɔxie. ¹⁹ Alatala nun Yuda bɔnsɔe nan nu a ra. E naxa Isirayila geyae masoto, kɔnɔ e mu nɔ mixie ra naxee nu sabatixi lanbanyi ma, barima sɔori ragisee wure daaxi nan nu na e yi ra.

²⁰ E naxa Hebiron so Kalebi yi ra, alɔ Annabi Munsa a fala ki naxe. Kalebi naxa Anaki xa di saxanyie kerri naa. ²¹ Bunyamin xa die mu nɔ Yebusukae keride, naxee nu sabatixi Darisalamu. Han to Yebusukae sabatixi Darisalamu Bunyamin bɔnsɔe ya ma.

²² Yusufu bɔnsɔe naxa Beteli gere. E nun Alatala nan birin nu a ra. ²³ E naxa mixi xee Beteli, e xa menni mato. Yi taa xili nu falama ne singe ra nu Lusi. ²⁴ Na xerae naxa xeme nde to, a na minife taa kui. E naxa a fala a be, «Taa sode masen muxu be. Muxu fan fe fanyi rabama ne i be na temui.» ²⁵ A to taa sode masen e be, e naxa mennikae faxa santidegema ra, kɔnɔ e naxa yi xeme nun a xa denbaya lu na. ²⁶ Yi xeme naxa siga Xitikae xa bɔxi ma, a naxa taa ti, a Lusi xili sa a xun. Han to na xili nan falama na xun.

²⁷ Kɔnɔ Manasi bɔnsɔe mu nɔ Beti Saan, Taanaki, Dorɔ, Yibeleyami, Megido, nun e xa bɔxie masotode. Kanaankae mu tin kelide na bɔxi ma. ²⁸ Isirayila to senbe soto a fanyi ra, e naxa Kanaankae findi e xa konyie ra, kɔnɔ e mu e kerri.

²⁹ Efirami bɔnsɔe fan mu nɔ Kanaankae keride naxee nu sabatixi Geseri. Kanaankae naxa lu naa Efiramikae ya ma.

³⁰ Sabulon bɔnsɔe fan mu nɔ Kanaankae keride naxee nu sabatixi Kitiron nun Nahaloli.

Kanaankae naxa lu naa Sabulonkae ya ma, kono Isirayilakae naxa e findi e xa konyie ra.

³¹ Aseri bonsɔɛ fan mu no Ako, Sidon, Axalabi, Akisibu, Xeleba, Afeki, nun Rexobo masotode.

³² Na nan a toxi Aserikae naxa sabati Kanaankae tagi na boxi ma. ³³ Nafatali bonsɔɛ fan mu no Beti Semesi nun Beti Anati masotode. Nafatalikae naxa sabati Kanaankae tagi na boxi ma. Beti Semesikae nun Beti Anatikae naxa findi e xa konyie ra.

³⁴ Dana bonsɔɛ fan mu no Amorikae keride Isirayila geya bunyie. Na nan a toxi Danakae naxa sabati geyae fari. ³⁵ Amorikae naxa wa lufe Xereɛɛ geya, Ayalon, nun Saalabimi, kono Yusufu bonsɔɛ naxa senbe soto, e Amorikae findi e xa konyie ra. ³⁶ Amorikae xa naaninyi nu foloxi Akarabimi, a siga han Sela.

2

Isirayila Alatala xa saate kanafe

¹ Alatala xa maleke naxa keli Giligali, a siga Bokin. A naxa a masen Isirayilakae be, «N bara wo tongo Misira, n fa wo xun ti boxi ra, n dennaxe saate tongo marakali ra wo benbae be. N nu bara a fala, «N mu n ma saate kanama abadan.» ² A mu lan wo tan xa saate tongo yi boxi mixie be. A nu lan ne wo xa e xa serexebadee rabira, kono wo mu n ma yaamari suxu! Wo yi wali mooli rabaxi munfe ra? ³ Na nan a toxi, n xa a fala wo be, n mu fama e keride wo ya ra. E fama lude wo seeti ma ne. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.»

⁴ Alatala xa maleke to ge yi woyenyi masende Isirayilakae be, e naxa wa e xui itexi ra. ⁵ E naxa Bokin xili fala yi yire xun, e fa serexee ba Alatala be.

Yosuwe xa faxe

⁶ Yosuwe to nama bejin, Isirayilakae naxa siga e xa boxi masotode naxan nu findixi e ke ra.

⁷ Nama naxa Alatala xa seriyе suxu Yosuwe xa waxati kui, nun forie xa waxati kui, naxee xa simaya dangi Yosuwe ra, naxee nu bara Alatala xa kaabanakoe to, a naxee rabaxi Isirayila be.

⁸ Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya je keme je fu ma. ⁹ E naxa a ragata a xa boxi ma naxan findi a ke ra, Timinati Xerese, Efirami geya yire, Gaasi geya koola biri.

¹⁰ Yosuwe xunlanmae birin to faxa, mixi gbeteе naxa mini naxee mu Alatala kolon. E mu a kolon a nu bara naxan naba Isirayila be. ¹¹ Na temui Isirayilakae naxa fe raba naxan mu rafa Alatala ma. E naxa tuubi Bali kuyee be. ¹² E naxa Alatala finsiriwali, e benbae Marigi Alatala, naxan e ramini Misira boxi ma. E naxa bira ala gbeteе foxo ra, e rabilinyi mixie nu ala naxee batufe, e nu fa e felen nee be. E naxa Alatala rapaaxu, ¹³ e a finsiriwali, e Bali kuyee nun Asitarate kuyee batu.

¹⁴ Alatala naxa xono Isirayila ma, a naxa e sa e wuru mixie belexe. A naxa e sara e yaxuie ma e rabilinyi. E mu fa no tide e yaxuie ya ra sonon. ¹⁵ E nu sigama gere sode dennaxe birin, Alatala nan nu e bonboma, a nu fe paaxi doxo e ma, alo a nu bara a masen e be ki naxe marakali ra. E naxa tooo ki fanyi. ¹⁶ Alatala naxa kiitisaе rakeli, e xa

e ratanga e wuru mixie ma. ¹⁷ Kɔnɔ Isirayilakae mu tin e tuli matide na kiitisae ra, barima e nu wama ala gbɛtɛe nan batufe, e xa e felen e bɛ. E naxa gbilen e benbae xa kira fɔxɔ ra mafuren. E benbae nu bara bira Alatala xa sɛriyɛ fɔxɔ ra, kɔnɔ e tan mu tin na ra feo.

¹⁸ Alatala to nu kiitisamae rakelima, a naxa e mali e xa simaya birin kui alako Isirayilakae xa ratanga e yaxuie ma. Alatala nu kinikinima e ma e xa tɔɔrɛ birin kui. ¹⁹ Kɔnɔ kiitisa to bara faxa, e man naxa bira ala gbɛtɛe fɔxɔ ra dangife e babae ra. E naxa e batu, e felen bɔxi ma e bɛ. E mu sese ba e xa wali kobie ra, e bɔpɛ xɔrɔxɔxi tun.

²⁰ Na kui Alatala bɔpɛ naxa te Isirayilakae xili ma, a fa a masen, «Yi pama bara e kobe ti n ma saate ra n naxan tongo e benbae bɛ. E bara n xui matandi. ²¹ Na kui, n tan fan mu fama si keren keride e ya ra sɔnɔn, naxee nu na yi bɔxi ma Yosuwe faxa tɛmui naxɛ. ²² N fama Isirayilakae matode xa e tinma, xa e mu tinma, birade Alatala xa kira fɔxɔ ra alo e benbae a raba ki naxɛ.» ²³ Alatala naxa yi sie lu naa, a mu naxee saxi Yosuwe sagoe. A mu gbata e keride sɔnɔn.

3

Ala Isirayilakae matofe

¹ Alatala naxa yi sie lu Kanaan bɔxi ma alako e xa Isirayilakae mato, naxee mu nu na gere singee kolon. ² Na rabaxi nɛ alako Isirayila lanfanmae xa na gere xa fe kolon, naxee mu nu a kolonxi nu. ³ Si naxee lu Kanaan bɔxi ma, nee nan yi ki: Filisitakae xa mangɛ suuli, Kanaankae birin,

Sidonkae, nun Hiwikaе naxee nu sabatixi Liban geyae fari, kelife Bali Xerimon geya ma, a sa doxo Xamata sode de ra.

⁴ Yi sie lu ne naa alako Alatala xa Isirayilakae mato, a xa a kolon xa e sa birama a xa seriye foxo ra, a naxan sebe e babae be Annabi Munsa saabui ra. ⁵ Isirayilakae naxa sabati Kanaankae, Xitikaе, Amorikaе, Perisikaе, Hiwikaе, nun Yebusukae tagi. ⁶ Isirayilakae naxa mennikaе xa di ginеe doxo, e fan naxa e xa di ginеe fi mennikaе xa di xeme ma. Isirayilakae man naxa e xa alae batu. Kiitisa mixi fu nun firin

Otiniyeli, Isirayila kiitisa

⁷ Isirayilakae naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa neemu Alatala ma, e Marigi Ala, e fa Bali kuyee nun Aseri wuri masolixi batu. ⁸ Alatala naxa xono Isirayila ma, a fa e sa Kusan Risatayimi sago, Mesopotamiya mange, Isirayilakae nu na naxan xa yaamari bun ma je solomasaxan. ⁹ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Kenasi xa di Otiniyeli, Kalebi xunya. ¹⁰ Alatala Xaxili naxa goro a ma. A naxa findi Isirayila kiitisa ra. A to siga gere sode, Alatala naxa Mesopotamiya mange, Kusan Risatayimi, sa a sago senbe ra. ¹¹ Boxi naxa lu bojesa kui je tongo naani. Na temui Kenasi xa di Otiniyeli naxa faxa.

Exudu, Isirayila kiitisa

¹² Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Na nan a toxi, Alatala naxa senbe so Mowaba mange Egilon yi ra Isirayila

xili ma, naxan nu bara fe jaaxi raba Alatala ya i. ¹³ Egilon naxa Amonikae nun Amalekikae xili, e birin xa Isirayila gere. Na kui e naxa Tugi taa masoto. ¹⁴ Isirayilakae naxa lu Mowaba mange Egilon xa yaamari bun ma je fu nun solomasaxan.

¹⁵ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Gera Bunyaminka xa di Exudu, naxan nu walima a koola belexe ra. Isirayilakae naxa a xee, a xa duuti xanin Mowaba mange Egilon xon. ¹⁶ Exudu naxa santidegema de firin yailan, naxan xa kuye nongon ya keren lima, a fa a noxun a xa donma bun ma a yirefanyi tabe fari. ¹⁷ A naxa duuti fi Mowaba mange Egilon ma, naxan fate xungbo a gbe ra. ¹⁸ A to ge duuti fide, a naxa xemee ragbilen naxee nu bara na kote xanin.

¹⁹ Exudu to kuyee li naxee nu na Giligali, a naxa gbilen Egilon yire, a fa a fala, «Mange, n wama gundo nde falafe i be.» Mange naxa a fala booree be, «Wo wo magbilen sinden.» Naxee birin nu na a seeti ma, e naxa e magbilen. ²⁰ Exudu naxa a maso Egilon na, naxan nu doxoxi a xa konkoe itexi xinbelixi kui, dennaxe nu yailanxi a keren peti be. Exudu naxa a fala a be, «Ala bara n xee, n xa yi masenyi fala i be.» Egilon naxa keli a xa doxose kui. ²¹ Na temui Exudu naxa a xa santidegema ba a tee i a koola belexe ra a yirefanyi seeti, a Egilon furi soxo a ra. ²² A kole nun a fe birin naxa so a furi, a mini a fari. Ture naxa raxi a xun ma, barima a bara santidegema lu naa.

²³ Exudu to mini konkoe kui, a naxa naade

balan a xun ma saabi ra. ²⁴ Na dangi xanbi, mangе xa konyie naxa fa. E naxa a to konkoe itexi naade balanxi. E nu fa a fala, «A na fe nde nan xun ma banxi xinbelixi kui.» ²⁵ E naxa mame ti han, kɔnɔ mangе to mu nu konkoe itexi naade rabima, e naxa saabi tongo, e na rabi. E naxa e xa mangе to boxi ma, a bara faxa.

²⁶ E nu mame tife temui naxe, Exudu nu bara a gi. A naxa dangi kuyee yire ra, a sa a yete ratanga Seyira biri. ²⁷ A fefe so, a naxa feri fe. Isirayilakae naxee nu na Efirmi geyae fari, e naxa goro, e naxa ti a xanbi ra. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra, barima Alatala bara wo yaxui Mowabakae sa wo sagoe.» E naxa bira a foxo ra, e siga, e sa ti Yuruden xure de Mowaba biri ra. E mu tin mixi gbete xa xure igiri menni. ²⁹ Na waxati bun ma, e naxa Mowabaka xeme gbangbalanyi mixi wulu fu faxa. Mixi yo mu no a gide e ya ma. ³⁰ Na loxoе Isirayilakae naxa Mowabakae rayaagi. Bɔxi naxa lu bojesa kui je tongo solomasaxan.

Samagari, Isirayila kiitisa

³¹ Na to dangi, Anati xa di Samagari naxa findi kiitisa ra. A naxa Filisitaka xeme mixi keme senni faxa ninge rapere wuri ra. Na kui a fan naxa Isirayila ratanga.

4

Deborа, Isirayila kiitisa

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafen Alatala ma. Exudu nu bara faxa na temui. ² Alatala fan naxa e sa Yabini sagoe, Kanaan mangе nde, naxan nu na Xasori.

Sisera, a xa sɔɔrie xunyi, nu sabatixi Xaroseti Goyimi. ³ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, barima sɔɔri ragise wure daaxi kemε solomanaani nan nu na Yabini yi ra. A naxa Isirayilakae tɔɔɔ a jaaxi ra je mɔxɔɔn bun ma.

⁴ Na waxati kui, Debora namijɔnmε ginε, Lapidoti xa ginε, nan nu kiitisa ra Isirayila bɔxi ma. ⁵ A nu kiiti sama tugi bunyi nε, naxan xili «Debora xa tugi,» Raama nun Beteli tagi, Efirmi geyae ma. Isirayilakae nu sigama a yire, a xa e xa kiiti sa.

⁶ Debora naxa Kedesika Abinowami xa di Baraki xili, naxan nu na Nafatali bɔnsɔε xa bɔxi ma, a fa a fala a bε, «Isirayila Marigi Alatala yi yaamari nan soxi i yi ra. I xa Nafatalikae nun Sabulonkaе xemε wulu fu xanin Taboro geya fari. ⁷ N fama Sisera, Yabini xa sɔɔri mange, bεndunde i ma Kison xure mabiri. N a xa sɔɔri birin nun e ragisee sama nε i sago.» ⁸ Baraki naxa a fala a bε, «Xa won birin nan a ra, n sigama, kɔnɔ xa won birin mu a ra, n mu sigama feo.» ⁹ Debora naxa a yaabi, «Na kui, won birin nan sigama, kɔnɔ i mu fama matɔxɔε yo sɔtode na kui, barima Alatala fama Sisera sade ginε nde nan sagoε.» Na temui, Debora nun Baraki naxa siga Kedesi.

¹⁰ Baraki naxa Nafatalikae nun Sabulonkaе maxili Kedesi. Xemε mixi wulu fu naxa bira a fɔxɔ ra. Debora fan nu na e ya ma. ¹¹ Heberi Kenika nu bara gbilen a bɔnsɔε fɔxɔ ra, naxan findi Xobabo xa die ra, Annabi Munsa bitanyi xemεma. Heberi nu bara a xa kiri banxi ti Saananimi, wuri belebele nde bun, Kedesi fε ma.

¹² Mixi nde to a fala Sisera be, a Abinowami xa di Baraki bara te Taboro geya fari, ¹³ a naxa a xa soori birin nun a xa soori ragise keme solomanaani xun lan Kison xure, kelifa Xaroseti Goyimi. ¹⁴ Na temui Debora naxa a fala Baraki be, «Keli, to Alatala fama Sisera sade i sagoe. Alatala nan tima i ya ra.» Baraki naxa goro Taboro geya fari, xeme mixi wulu fu biraxi a foxo ra. ¹⁵ Alatala naxa Sisera nun a xa soori birin nagi Baraki xa santidegema xepexxi ya ra. Sisera naxa goro a xa soori ragise kui, a a gi a sanyi ra. ¹⁶ Baraki naxa Sisera xa geresoe keru han Xaroseti Goyimi, e xa soori ragisee kui. Baraki xa soorie naxa e birin faxa santidegema ra, mixi keren mu lu.

¹⁷ Sisera naxa a gi a sanyi ra, a sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui, Heberi Kenika xa gine. A na rabaxi ne barima lanyu nu na Xasori mange Yabini nun Heberi Kenika xabile tagi. ¹⁸ Yayeli naxa mini Sisera ya ra, a fa a fala a be, «N marigi, fa be, i noxun n xonyi, hali i mu gaaxu.» A naxa sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui sade dugi bun ma. ¹⁹ Sisera naxa a fala Yayeli be, «N bara i maxandi, n ki ye ra, n xa a min. Ye xoli na n ma.» Yayeli naxa xipe sase de rabi, a a so a yi. Sisera to a min, Yayeli naxa gbilen a makoto ra. ²⁰ A man naxa a fala Yayeli be, «Ti kiri banxi sode de ra. Xa mixi nde fa sa i maxarin a falafe ra, «Mixi nde mu soxi be?», i xa na kanyi yaabi, «Ade.»»

²¹ Heberi xa gine Yayeli naxa kiri banxi mabanban wuri nde tongo, dexe ma suxuxi a yi. Xi xoli nu bara ge Sisera node taganyi saabui ra. A naxa a makore Sisera ra doyin, a fa na wuri banban

a gbegbe xonyi ma han a soti boxi. Sisera naxa faxa keren na. ²² Yayeli naxa mini Baraki ya ra, naxan nu na birafe Sisera foxo ra. A naxa a fala a be, «Fa be, i xeme naxan fenfe, n xa a masen i be.» Baraki naxa so Yayeli xonyi, a fa Sisera faxaxi to, wuri banbanxi a gbegbe xonyi.

²³ Na loxo Alatala naxa Kanaan boxi mange Yabini rayaagi Isirayilakae ya xori. ²⁴ Isirayilakae belexe sa Kanaan mange Yabini ma na ki ne a xuri xuri ra, han e naxa a faxa.

5

Debora xa beeti

¹ Na loxo, Abinowami xa di Baraki nun Debora naxa yi beeti ba:

² «Alatala tantu!
Isirayila senbemaie bara keli.
Nama fan bara tin na gere ra.

³ Mangae, mangedie, wo wo tuli mati a fanyi ra.
N tan beeti bama ne, n a bama Alatala nan be.
N xa Isirayila Marigi Alatala binya beeti ra.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri, Edonkae xa boxi ma,
boxi naxa seren,
koore nuxui naxa tune ragoro.

⁵ Geyae naxa xoyo Alatala ya i,
yi Turusinina geya fan naxa seren Isirayila
Marigi Alatala ya i.

⁶ Yayeli nun Anati xa di Samagari waxati,
mixi mu nu noma biyaaside mupetie xa fe ra.

⁷ Isirayilakae mu nu noma lude daaxae sonon,
e birin naxa keli naa,
han n tan Debora minixi temui naxe.
N bara findi Isirayila nga ra.

8 E nu bara ala nεεnεε batu folo.
 Gere nu bara fa han taa naadεε ra,
 σοοri makantase nun tanβε yo mu nu na Isirayi-
 laka mixi wulu tongo naani yi ra.»

9 «Alatala tantu!
 N boηε na Isirayila mangεε nun ηama foxo ra,
 naxee e yeτε ηanigexi.

10 Wo tan naxee tema sofale gine fiixεε fari,
 wo tan naxee doxoμα dugi fanyi fari,
 wo tan naxee ηεrema kira ra, wo wo mapoxun.

11 Naxee ye bama kolonyi ra,
 e Alatala tantuma a xa fe fanyie ma.
 Alatala fe fanyi raba nε Isirayila be,
 a xa ηama tixi taa sode de ra temui naxε.»

12 «Debora, xunu!
 Xunu, i xa beeti ba.
 Abinowami xa di Baraki, keli!
 I xa yaxuie xanin.

13 Alatala naxa xunnakeli fi a xa ηama fanyi ma,
 a naxa n xun nakeli senbεmae tagi.

14 Eframikae naxa fa,
 naxee kelixi Amalekikae xa boxi ma,
 Bunyaminkae naxa bira e foxo ra.
 Makiri mangεε fan naxa goro,
 a nun Sabulon yareratie.

15 Isakari mangεε naxa lu Debora seeti ma.
 E naxa Baraki mali,
 e goro geya bunyi,
 kono Rubenkae tan naxa woηen han.

16 Wo luxi wo xa xurusee tagi munfe ra,
 wo nu fa wo tuli mati e wa xui ra?
 Rubenkae tan fo woηenyi ηontare.

17 Galadikae fan naxa lu Yuruden naakiri ma.
 Danakae lu e xa kunkuie fe ma munfe ra?
 Aserikae fan naxa lu wafu ra, baa de.
 18 Sabulonkae tan naxa ti faxe ya i.
 Nafatalikae fan naxa suusa gere ra.»

19 «Mangee naxa fa.
 Kanaan mangee naxa fa gere sode Taanaki,
 Megido xure de ra,
 kono e mu harige nun gbeti yo soto na kui.
 20 Koore naxa gere so,
 tunbuie naxa Sisera gere.
 21 Kison xure fori naxa e xanin.
 N boje xa senbe so,
 n xa siga yare!
 22 Na temui, soorie naxa e xa soe ragi.
 E naxa e xulun, e gbataxi.
 23 Alatala xa maleke naxa a fala,
 «Wo xa Merosi danka.
 Wo xa Merosikae birin danka.
 E mu nu biraxi Alatala foxo ra senbemaе tagi.»

24 «Yayeli barakatoe gine nan a ra,
 Heberi Kenika xa gine.
 Barakatoe belebele nan a ra ginse tagi,
 naxee sabatixi kiri banxi kui.
 25 Sisera to ye makula, a naxa xije fi a ma.
 A naxa xije fanyi so a yi ra potti tofanyi kui.
 26 Kiri banxi mabanban wuri suxuxi a yi,
 derema fan na a yirefanyi belexe.
 A naxa a banban Sisera xunyi,
 a xunyi naxa bo.
 27 Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
 a saxi boxi, a naxa faxa.

Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi bɔxi, a naxa faxa.»

²⁸ «Sisera nga tixi wunderi ra,
a a falama, ‹Munfe ra a ragise mu nu fa sinden?
Munfe ra a sɔori ragisee buxi fade?›

²⁹ A xa lonnilae naxa a yaabi yi wɔyenyi ra,

³⁰ ‹Temunde e mu na e harige see xa tongofe?

E mu na nee xa itaxunfe?

Gine keren sɔori keren,

xa na mu a ra sɔori keren, gine firin.

E e wasaso se maɲingixie ra naxee nu rafan

Sisera ma,

e e wasaso donma maɲingi dinxie ra.

Donma maɲingixi keren, donma dinxi firin,

xunnakeli kanyi xa na soto.›

³¹ Alatala, i yaxuie birin xa halaki na ki ne,

kɔnɔ i xanuntenyie xa yanba alo soge itexi.»

Na dangi xanbi, bɔxi naxa lu xaxilisa kui je
tongo naani.

6

Gedeyon findife kiitisa ra

¹ Isirayilakae man naxa fe kobi raba Alatala
ya i naxan mu rafan a ma. A naxa e sa
Madiyankae xa nɔe bun ma han je solofere.

² Madiyankae naxa fe xɔrɔxɔee dɔxɔ Isirayila
ma. Na nan a to, Isirayilakae naxa folee ge geya
fari, e yete makantadee yailan gemε longori ra.

³ Isirayilakae na xe sa temui naxe, Madiyankae,
Amalekikae, nun bɔnsɔe gbete naxee kelima
sogegorode, nee nu tema ne, e ti e kanke. ⁴ E
nu lu e fe ma e xa Isirayilakae xa daxamui birin

kana han Gasa. E mu nu sese luma Isirayila, hali b̄oxi daxamuie, γεξεεε, ningee, xa na mu a ra sofalee. ⁵ Na mixie nu tema temui naxe, nun e xa xurusee ra, kiri banxie, nun γ̄ox̄om̄ee, e nu luma ne alo katoe gali naxan kasare rabama b̄oxi ma.

⁶ Madiyankae to Isirayila findi setare b̄oxi ra, Isirayilakae naxa Alatala maxandi. ⁷ E to Alatala makula Madiyankae xa fe ra, ⁸ Alatala naxa namip̄on̄me keren x̄ee e ma. A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan yi ki, «N bara wo ramini Misira b̄oxi ma, wo nu na konyiya kui dennaxe. ⁹ N bara wo ba Misirakae belexe, a nun wo yaxui birin. N bara e keru wo ya ra, n fa e xa b̄oxi fi wo ma. ¹⁰ N bara a masen wo be, «N tan nan na Alatala ra, wo Marigi Ala. Wo naxa gaaxu Amorikae xa alae ya ra, wo sabatixi b̄oxi naxee ma.» Κο̄νο wo mu biraxi n xui φο̄χο ra.»»

¹¹ Alatala xa maleke naxa so Ofara daaxa kui, a naxa d̄ox̄o wuri bili bun ma, naxan tixi Yowasi x̄onyi, naxan nu na Abiyesa b̄ons̄oe ya ma. Yowasi xa di Gedeyon nu na mengi b̄onb̄ofe yili kui weni bogi nu bunduma dennaxe, alako a xa a noxun Madiyankae ma. ¹² Alatala xa maleke naxa mini a ma, a fa a fala a be, «I tan geresoe fanyi, wo nun Alatala birin nan a ra.» ¹³ Gedeyon naxa a fala a be, «N Marigi, xa muxu nun Alatala birin nan a ra, yi fe x̄ox̄ox̄oe birin fa muxu lixi munfe ra? A xa kaabanakoe na minden? Muxu babae bara kaabanako nde mad̄ox̄o muxu be. E naxe, «Alatala nan muxu ramini Misira ra.» Yak̄osi Alatala bara won nabepin, a won sa Madiyankae sago.»

¹⁴ Alatala naxa a masen a бe, «I senbe so. I fama ne Isirayila ratangade Madiyankae belexe. N tan xa mu i xexxi?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N Marigi, n tan noma Isirayila ratangade a yaxuie ma? N xabile xa setarepa dangi xabile birin gbe ra Manasi bonsoe ya ma. N baba xa di donxoe na n tan nan na.» ¹⁶ Alatala naxa a masen a бe, «Kono won birin nan a ra. Na kui i fama Madiyankae birin bonbode alo i na mixi keren nan bonbofe.» ¹⁷ Gedeyon naxa a yaabi, «Xa i bara hinne n na, tonxuma nde masen n бe, naxan a masenma i tan yati nan woyenxi n бe. ¹⁸ Yandi, i naxa i makuya be ra, beemanu n xa fa n ma serexe ra i бe.» Alatala naxa a fala, «N luma be han i fama temui naxe.»

¹⁹ Gedeyon naxa siga, a sa si yore keren faha, a farin busali keren nafala taami lebinitare ra. A naxa sube sa debe kui, a naxa bore sa bore sase kui, a naxa e dentege Alatala be wuri bili bun ma. ²⁰ Alatala xa maleke naxa a masen a бe, «Sube nun taami lebinitare tongo, i xa e sa yi geme fari, i bore sa a ma.» Gedeyon to ge na rabade, ²¹ Alatala xa maleke naxa a yisuxuwuri itala, a naxa a din sube nun taami lebinitare ra. Na kui te naxa dexе geme ma, a sube nun taami lebinitare birin gan. Na xanbi Alatala xa maleke naxa loe a ma. ²² Gedeyon to a to Alatala xa maleke yati nan a ra, a naxa a fala, «N Marigi Alatala! N bara Alatala xa maleke to, a tixi n ya i.» ²³ Alatala naxa a masen a бe, «Hali i mu gaaxu, i mu faxama. I bore xa sa.» ²⁴ Gedeyon naxa serexebade yailan Alatala be menni, a fa a xili fala na xun, «Alatala xa borepa.» Han to, menni na Ofara, Abiyesa xabile na dennaxe.

²⁵ Na λοχρε κρε ra Alatala naxa a masen Gedeyon бе, «I baba xa tuura tongo, naxan bara γε solofere soto. I xa i baba xa Bali kuye сереχеbade kana, a nun na Aseri wuri masolixi, naxan tixi a xun. ²⁶ Na dangi xanbi, i xa сереχеbade gbete yailan i Marigi Alatala бе yi yire magaaxuxi fari. I xa na tuura ba сереχе gan daaxi ra. Na Aseri wuri masolixi, i naxan kanama, na xa findi yege ra na сереχе ganse ra.»

²⁷ Gedeyon naxa mixi fu tongo a xa konyie ya ma, a na birin naba, Alatala naxan masenxi a бе. A na raba κρε nan na, barima a nu gaaxuxi a baba xa mixie nun taakae ya ra. ²⁸ Taakae to keli subaxe ma, e naxa a to Bali kuye сереχеbade rabiraxi, Aseri wuri masolixi naxan nu tixi a xun ma, na fan nabiraxi. E man naxa tuura to naxan baxi сереχе gan daaxi ra сереχеbade neene fari. ²⁹ E naxa e boore maxorin, «Nde yi rabaxi?» E to na fe fen, e fa a fala e boore бе, «Yowasi xa di Gedeyon nan foxi a ra.» ³⁰ Na kui taakae naxa a fala Yowasi бе, «I xa di ramini, a xa faxa, barima a bara Bali kuye сереχеbade kana, a man bara Aseri wuri masolixi rabira, naxan nu tixi a xun.»

³¹ Yowasi naxa mixie yaabi, naxee nu tixi a kanke, «Wo tan nan Bali xun mafalama? Wo tan nan a ratangama? Mixi yo naxan Bali xun mafala, na kanyi nan singe faxama beemanu kuye xa iba. Xa Ala nan na Bali ra, a tan xa a yete xun mafala, barima e a tan nan xa сереχеbade rabiraxi.» ³² Na λοχρε, e naxa Yerubaali xili fala Gedeyon xun ma, e nu fa a fala, «Bali xa a yete xun mafala, barima a bara a xa сереχеbade rabira.»

³³ Madiyankae, Amalekikae, nun bõnsõe gbẽtẽe naxee keli sogetede, nee naxa e malan, e fa Yurudẽn igiri, e lu Yisireeli geya bunyi.

³⁴ Alatala Xaxili naxa lu Gedeyon bẽ. A naxa ferife, a xa Abiyeseri bõnsõe maxili alako e birin xa bira a fõxo ra. ³⁵ A naxa xẽerae xẽe Manasi bõxi ma, nee fan xa bira a fõxo ra. A man naxa xẽerae xẽe Aseri, Sabulon, nun Nafatali bõxi ma, mennikae fan naxa kafu a ma.

³⁶ Gedeyon naxa a fala Alatala bẽ, «Xa i wama Isirayila ratangafe n saabui ra, alo i a masenxi ki naxẽ, i xa yi raba n bẽ. ³⁷ N xa yexẽe kiri itala lonyi xun, a xa lu menni kõe ra. Xa xini dõxo yexẽe kiri nan kansan ma, bõxi tan nabilinyi naxa xara, n fama a kolonde na tẽmui nẽ, i tan nan Isirayila ratangama n saabui ra, alo i a masenxi ki naxẽ.» ³⁸ A naxa na raba na ki. Na kuye iba, a naxa keli subaxẽ ma, a yexẽe kiri bundu alako a xa a kolon xa xini dõxõxi kiri ma. Ye, pooti ya keren naxa mini na kui.

³⁹ Gedeyon man naxa a fala Ala bẽ, «Hali i bõpẽ mu te n xili ma, n ma wõyẽn dõnxõe nan yi ki. N man waxi seedepõxõya nan matofe yi kiri ra. Kiri kansan xa xara, xini xa bõxi birin bunda.»

⁴⁰ Na kõe ra, Ala naxa na raba na ki. Kiri kansan naxa xara, xini fa bõxi birin bunda.

7

Madiyankae masõtõe

¹ Yerubaali, naxan findi Gedeyon na, a nun nama naxan birin nu biraxi a fõxo ra, e naxa keli subaxẽ ma, e sa kuru Xarodi dulonyi fẽ ma. Madiyankae nu malanxi kõõla biri More geya

bunyi. ² Alatala naxa a masen Gedeyon бe, «I xa soorie bara gbo ye. Xa n bara Madiyankae sa e sagoe, Isirayilakae fama ne e yete wasude n na, e a fala, «Muxu tan nan muxu yete kan natangaxi.»

³ I xa nama yaamari, «Gaaxui bara naxee birin seren, e xa gbilen Galadi geya yire.»» Xeme mixi wulu moxoren a nun firin naxa gbilen, konon xeme mixi wulu fu tan naxa lu naa.

⁴ Alatala naxa a masen Gedeyon бe, «Han ya nama man gbo. Goro e ra xure biri, n fama e mayegetide menni ne. N na a fala i be naxan na, wo nun yi nan sigama, wo nun na kanyi xa siga. N na a fala xeme naxan birin na, e mu sigama, nee naxa bira i foxo ra.»

⁵ A naxa nama ragoro xure de ra. Alatala naxa a masen Gedeyon бe, «Naxee birin na ye kon e nenyi ra alo bare, i xa nee ti e xati ma. Naxee fan birin na e xinbi sin, e ye min, i xa nee fan ti e xati ma.» ⁶ Naxee birin ye ko e belexe kui, e naxa a min, e konti naxa siga xeme mixi keme saxan. Nama donxoe naxa e xinbi sin, e nu fa ye kon e nenyi ra. ⁷ Alatala naxa a masen Gedeyon бe, «Yi xeme mixi keme saxan naxee ye koxi e belexe kui, n fama wo ratangade e tan nan saabui ra. N Madiyankae sama ne i sago. Yi nama donxoe, kankan xa siga a xonyi.» E naxa fandε tongo a nun feri naxee nu na namae yi. ⁸ Gedeyon naxa e ragbilen e xonyi, na xeme mixi keme saxan gbansan naxa lu a yire. Madiyan xa soorie nu na a labe ra geyaunyi.

⁹ Na koe ra Alatala naxa a masen Gedeyon бe, «I xa goro Madiyan soorie yire, barima n bara e sa i sagoe. ¹⁰ Xa gaaxui na i ma yi gere xa fe ra,

wo nun i xa konyi Pura xa goro Madiyankae yire. ¹¹ I naxan mema naa, na fama i ralimaniyade. Goro e xa soorie yire sinden.» A tan nun a xa konyi Pura naxa goro, han soorie yonkinde fe ma.

¹² Madiyankae, Amalekikae, nun bõnsõe gbetee naxee keli sogetede, nu na geya bunyi. E wuya alo katoe. E xa joxõme fan nu wuya alo meyenyi naxan na baa de ra. ¹³ Gedeyon to naa li, xeme nde naxa a xa xiye fala a boore be. A naxa a masen, «N yi xiye nan saxi. N taami ganxi nan toxi a firifirima Madiyan soorie yonkinde. A naxa a bonbo kiri banxi nde ra, a a rabira.» ¹⁴ A boore naxa a yaabi, «A mu findixi sese ra fo Gedeyon xa santidegema, Yowasi xa di Isirayilaka. Ala bara Madiyankae nun e xa soorie sa a sago.» ¹⁵ Gedeyon to ge xiye xa fe tagi raba ramede, a naxa a felen boxi ma, a Ala tantu. Na xanbi, a naxa gbilen Isirayila soorie yire, a a fala e be, «Wo keli, barima Alatala bara Madiyan soorie sa won sago.»

¹⁶ A naxa yi xeme mixi keme saxan itaxun doxo saxan na. A fa feru nun feje lanmadie so e birin yi ra, te na fejee kui. ¹⁷ A naxa a fala e be, «Wo xa n mato, n na naxan naba, wo fan xa na raba. N nefee soorie yire li, n na naxan naba, wo fan xa na raba. ¹⁸ Muxu feru fema temui naxe, wo fan xa wo gbe fe soorie yonkinde rabilinyi. Wo xa a fala wo xui itexi ra, «Alatala nun Gedeyon be!»

¹⁹ Gedeyon nun a xa soori mixi keme saxan, naxa Madiyan soorie yire li, e e xa yire makan-tade masara kee tagi temui naxe. E naxa feru fe, e fejee iboo. ²⁰ Yi mixi kuru saxanyie naxa feru fe,

e naxa fɛɲɛe iboo, tɛ suxuxi e koola belexee ra, feri suxuxi e yirefanyi belexee ra e naxan fema. E nu fa a fala e xui itexi ra, «Won xa gere so Alatala nun Gedeyon be.» ²¹ E birin naxa ti e tide, Madiyan soorie rabilinyi. Madiyankae naxa e gi, e siga soɲɔ ra. ²² Isirayila soori mixi keme saxanyie nu feri fe temui naxe, Alatala naxa a niya Madiyankae xa e boore faxa santidegema ra. Soori donxoe naxa e gi han Beti Sita, Serera mabiri, han Abeli Mexola, Tabati mabiri.

²³ Isirayila xeme naxa e malan, Nafatalikae, Aserikae, nun Manasikae. E birin naxa Madiyankae keru. ²⁴ Gedeyon naxa xerae xee Eframi geyae yire, e xa a fala, «Wo goro Madiyankae ya ra, wo singe xa ti Yuruden xure igirima dennaxe han Beti Baara.» Na kui Eframi xeme naxa e malan, e siga Yuruden xure igirima dennaxe, han Beti Baara. ²⁵ E naxa Madiyankae xa mange firinyie suxu, Orebi nun Seebi. E naxa Orebi faxa Orebi fanye yire, e naxa Seebi faxa Seebi weni bogi bunduma dennaxe. E naxa Madiyankae keru, e fa Orebi nun Seebi xunyie ra Gedeyon xon Yuruden fe ma.

8

Madiyankae bonbofe

¹ Eframi xeme naxa a fala Gedeyon be, «I yi mooli rabaxi muxu ra munfe ra? I to siga Madiyankae gere, munfe ra i mu muxu xili, won birin xa siga?» Soɲɔe belebele naxa bira a i e tagi. ² A naxa e yaabi, «Wo naxan nabaxi, na dangi n gbe rabaxi ra pon. Eframikae xa

wali lanmadi tide gbo Abiyeseri bɔnsɔɛe xa wali xungbe бɛ. ³ Alatala Madiyankae xa mangɛe Orebi nun Seebi saxi wo tan nan sago. N munse rabaxi naxan tide gbo na бɛ?» A to гɛ wɔyɛnde, e бɔɲɛ naxa goro.

⁴ Hali Gedeyon nun a xa sɔorie mixi kɛmɛ saxanyie to nu taganxi, e Yurudɛn igiri nɛ Madiyankae kerife ra. ⁵ A naxa a fala Sukotikae бɛ, «N bara wo maxandi, wo taami nde so n ma mixie yi ra, barima e bara tagan. N na Madiyankae xa mangɛe Seba nun Salamuna nan kerife.» ⁶ Sukoti mangɛe naxa Gedeyon yaabi, «Wo ɲan bara гɛ Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa sɔorie yi ra munfe ra?» ⁷ Gedeyon naxa a fala, «Alatala na Seba nun Salamuna sa n sago tɛmɛi naxɛ, n fama wo fatee mabɔɔde gbengberen yire tunbee nan na.»

⁸ Gedeyon naxa keli menni, a siga Peniyeli. A naxa mennikae fan makula taami ra. Peniyelikae fan naxa a yaabi alɔ Sukoti mixie a yaabi ki naxɛ. ⁹ A naxa a fala nee fan бɛ, «N na xunnakeli sɔɔ, n fama be wo xa taa tɛtɛ birin nabirade.»

¹⁰ Seba nun Salamuna nu na Karakore, e nun e xa sɔori mixi wulu fu nun suuli ɲɔndɔn. E tan gbansan nan nu luxi. Sɔori mixi wulu kɛmɛ mixi wulu mɔxɔɲɛn nu bara faxa santidegema ra bɔnsɔɛe ya ma naxee kelixi sogetede. ¹¹ Gedeyon naxa te kira xɔn ma Noba nun Yogbeha sogetede biri. A naxa sɔorie бɔnbɔ naa, naxee nu laxi a ra a gere mu e lima sɔnɔn. ¹² Madiyan mangɛe Seba nun Salamuna fan naxa e gi. Gedeyon naxa bira e foxɔ ra, han a e suxu, a fa e xa sɔorie birin nagi.

¹³ Yowasi xa di Gedeyon to fa kelife gere sode Xereṣe geya fari, ¹⁴ a naxa Sukoti fonike nde suxu, a a karaxan a xa Sukoti mangēe nun kuntigie xilie seḅe a be. Nee naxa lan mixi tongo solofere a nun solofere ma. ¹⁵ Gedeyon naxa siga Sukoti, a a fala e be, «Seba nun Salamuna nan yi ki, wo n konbi naxee xa fe ra. Wo naxa a fala, «Wo jan bara ge Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?»» ¹⁶ Na kui a naxa taa kuntigie suxu, a e bonbo gbengberen yire tunbee ra. ¹⁷ A naxa Peniyeli tete fan nabira, a fa mennikae faxes.

¹⁸ Gedeyon naxa Seba nun Salamuna maxorin, «Wo mixi naxee faxes Taboro, e nu na di?» E naxa a yaabi, «E nu ne alo i tan. E birin nu luxi alo mangēdie.» ¹⁹ Gedeyon naxa a fala e be, «N taarae nan nu na e ra, n nga xa die. N bara n kali Alatala jipe ra, xa wo mu e faxes nu, n fan mu wo faxama nu.» ²⁰ A naxa a fala Yeteri be, a xa di singe, «E faxes!» Konḅo Yeteri mu a xa santidegema ba a tee i, barima fonike nan nu a ra, a gaaxuxi. ²¹ Seba nun Salamuna naxa a fala Gedeyon be, «Xa xeme nan i ra, i tan yete yati xa muxu faxes.» Gedeyon naxa keli keren na, a e faxes. A naxa konmagoree ba e xa joxomee kon ma.

²² Isirayila xeme naxa a fala Gedeyon be, «I xa findi muxu xa mange ra, na dangi xanbi i xa di, nun na xa di. I bara muxu ratanga Madiyankae ma.» ²³ Gedeyon naxa a fala e be, «N tan nun n ma di, muxu mu findima wo xa mange ra. Alatala nan na wo xa mange ra.»

²⁴ Gedeyon man naxa woyen e be. A naxe, «Xa

wo bara tin, a xoli n ma kankan xa xurunde keren so n yi ra, wo naxan sotoxi wo wasaso see ra gere kui.» Xurunde xema daaxi nu soxi Madiyankae belexee ra, barima e kelixi Sumayila bonsoe ne. ²⁵ E naxa a fala, «Muxu bara tin na ra.» E fa dugi itala, e birin fa e xa xurunde keren keren sa dugi kui e naxan soto wasaso see ra.

²⁶ Gedeyon xema naxan maxorin, a binye naxa siga han kilo maxoren, bafe xunmasee ra, tuli rasoe, donma gbeeli Madiyan mange daaxi, a nun joxome konmagore. ²⁷ Gedeyon naxa serexedube kuntigi donma yailan na xema ra, a a ti Ofara, a xa taa kui. A rajonyi, na naxa findi gantanyi ra Gedeyon nun a xa denbaya be, barima Isirayilakae birin naxa na findi e xa ala ra.

²⁸ Isirayilakae naxa Madiyan lu e xa noe bun ma, nee mu xunnakeli soto sonon. Boxi naxa lu bonesa kui je tongo naani Gedeyon xa simaya kui. ²⁹ Yowasi xa di Yerubaali naxa gbilen a xonyi. ³⁰ Gedeyon naxa di tongo solofere bari, barima gine gbegbe nan nu doxoxi a xon. ³¹ A xa konyi gine naxan nu na Sikemi, na fan naxa di xeme bari a be. A naxa Abimeleki xili fala a xun. ³² Yowasi xa di, Gedeyon naxa faxa simaya fanyi kui. E naxa a ragata Yowasi xa gaburi yire Ofara, Abiyesa bonsoe nu na dennaxe.

³³ Gedeyon to faxa, Isirayilakae man naxa Alatala benin, e xa Bali kuyee batu. E naxa Bali Beriti findi e xa ala ra. ³⁴ Isirayilakae naxa neme e Marigi Alatala ma, naxan e ratanga e yaxui birin belexe i, naxee nu e rabilinxi. ³⁵ E

mu dugutegeḡna rasiga Yerubaali xa denbaya ma fefe ma, hali a to nu bara fe fanyi gbegbe raba Isirayila be.

9

Abimeleki findife mangε ra

¹ Yerubaali xa di Abimeleki naxa siga Sikemi a nga xunyie yire. A naxa yi masenyi ti a nga xabile be, ² «Katarabi Sikemi kuntigie birin ma, «Wo wama a xɔn ma Yerubaali xa di tongo solofere birin xa findi wo xa mangε ra, ka mixi keren gbansan xa findi wo xa mangε ra? Wo xa wo ratu a ma, won findixi wuli keren fase keren nan na.»» ³ A nga xunyie naxa na masenyi birin tagi raba Sikemi kuntigie be. Kuntigie naxa tin birafe Abimeleki fɔxɔ ra, barima e ngaxakerenyi nan nu a ra. ⁴ E naxa gbeti kilo solomasaxan fi a ma, kelife Bali Beriti xa salide kui. Abimeleki naxa kɔbiri so xeme rabeḡinxie nun kalabantee yi ra, alako e xa bira a fɔxɔ ra.

⁵ A naxa siga a baba xɔnyi Ofara, a a xunyae birin faxa. Yerubaali xa di tongo solofere birin naxa faxa fanye keren fari, fo Yotami, Yerubaali xa di dɔnxɔε, naxan nu bara a nɔxun e ma. ⁶ Sikemi kuntigie nun Beti Milo pama birin naxa e malan Sikemi, gεme belebele nun wuri tofanyi tixi dennaxe. E naxa Abimeleki findi mangε ra menni.

⁷ Yotami to na fe me, a naxa siga a sa ti Garisimi geya fari, a fa a fala a xui itexi ra, «Sikemi kuntigie, xa wo wama ne Ala xa a tuli mati wo ra, wo xa wo tuli mati n tan na. ⁸ Lɔxɔε nde, wuri bilie naxa a nate e xa mangε keren sugandi. E

naxa a fala oliwi bili бє, «Findi muxu xa mangє ra.» ⁹ Kɔnɔ oliwi bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ture raminife fɔxɔ ra, ture naxan findima binya se ra Ala nun mixie бє, alako n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹⁰ «Wuri bilie naxa a fala xɔrє bili бє, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangє ra.» ¹¹ Kɔnɔ xɔrє bili naxa a fala e бє, «N tan mu gbilenma n bogi jɔxunmє fanyi raminife fɔxɔ ra, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹² «Wuri bilie naxa a fala weni bili бє, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangє ra.» ¹³ Kɔnɔ weni bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ma weni raminife fɔxɔ ra naxan Ala nun mixie rasewama, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹⁴ «Na kui wuri bilie naxa a fala tunbe kungsi бє, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mangє ra.» ¹⁵ Tunbe kungsi naxa wuri bilie yaabi, «Xa wo waxi panige fanyi nan nabafe n бє alako n xa findi wo xa mangє ra, wo fa be, wo xa fa lu n niini bun ma. Xa na mu a ra, tє minima nє tunbe kungsi kui, a Liban wuri bili fanyi birin gan.»»

¹⁶ Yotami man naxa a masen e бє, «Yakɔsi, wo tan Abimeleki findife mangє ra, wo a rabaxi tinxinyi nan ma? Wo fe fanyi nan nabaxi Yerubaali nun a xa denbaya ra na ki? Wo a xa fe fanyi sare ragbilenxi a ma na ki nє? ¹⁷ N baba gere soxi nє wo tan бє, a a nii fi gere ma, a wo ratanga Madiyankae бєlєxє i. ¹⁸ Kɔnɔ wo tan, wo bara keli n baba xa denbaya xili ma to lɔxɔє, wo bara a xa di xєmє mixi tongo solofere faxa fanye keren fari, wo fa Abimeleki findi mangє ra

kuntigie xun ma Sikemi. Wo bara Gedeyon xa konyi ginε xa di findi wo xa mangε ra, barima wo ngaxakerenyi lanxi a tan nan ma. ¹⁹ Xa na birin kelixi janige fanyì nun tinxinyi nan ma Yerubaali nun a xa denbaya mabiri, awa wo tan nun Abimeleki xa rafan wo boore ma. ²⁰ Xa na mu a ra, tε xa mini Abimeleki, a xa Sikemi kuntigie nun Beti Milo mixie gan. Tε xa mini e fan ma, a xa Abimeleki gan!» ²¹ Yotami naxa keli naa, a sa a nɔxun Beerì, dennaxε makuya a taara Abimeleki ra.

²² Abimeleki naxa Isirayila yamari jε saxan bun ma. ²³ Na temui, Ala naxa xaxili kobi raso Abimeleki nun Sikemi kuntigie tagi. Sikemi kuntigie fa Abimeleki yanfa. ²⁴ Na kui e birin xa e xa fe jaaxi sare soto. Abimeleki nu bara a ngaxakerenyie faxa, Yerubaali xa di tongo solofere. Sikemikae nu bara Abimeleki mali na faxε tife ra. ²⁵ Sikemi kuntigie naxa mixie ti yanfanteya ra Abimeleki xili ma geyae xun tagi, e nu mixie fetenken naxee nu dangima kira ra e yire. Abimeleki naxa na fe mε.

²⁶ Lɔxɔε nde Ebedi xa di Gaali nun a xunyae naxa fa Sikemi. Taa kuntigie naxa lanlanteya sa a ma. ²⁷ E birin naxa siga weni bilie yire, e xa weni bogi ba. E naxa na bogie bundu, e fa xulunyi ti. E naxa so e xa ala batude kui, e naxa e dege, e e min, e fa Abimeleki danka. ²⁸ Ebedi xa di Gaali naxa a fala e bε, «Won tan Sikemikae luxi Abimeleki xa nɔε bun ma munfe ra? Yerubaali xa di xa mu lanxi a ma? Abimeleki mu Sebulu xa findixi taa gomina ra? A lanma wo xa lu Hamori xa mixie tan xa yaamari bun ma, barima Hamori

nan Sikemi benba ra. Won luxi Abimeleki xa mangeya bun ma munfe ra? ²⁹ Xa Sikemikae fa bira n tan fɔxɔ ra nu, n Abimeleki kerima ne keren na.» Na masenyi dangi xanbi, Gaali naxa a fala Abimeleki be, «I xa soorie ramini, won xa gere.»

³⁰ Sebulu, taa gomina to Ebedi xa di Gaali xa masenyi me, a boje naxa te. ³¹ A naxa xerae xee gundojoxona ra Abimeleki xon, e xa a fala a be, «Ebedi xa di Gaali nun a xunyae bara fa Sikemi, e na taa mixie boje ratefe i xili ma. ³² Keli, i xa fa to ke ra, i tan nun pama naxan birin biraxi i fɔxɔ ra, wo xa taa melen. ³³ Subaxe, i xa keli, i fa taa suxu. Gaali nun a xa mixie na ti wo ya ra, wo xa wo senbe masen e be.»

³⁴ Abimeleki nun a xa soori xunde naani naxa keli ke ra, e sa Sikemi melen. ³⁵ Ebedi xa di Gaali to keli geesege, a sa ti taa sode de ra, Abimeleki nun a xa soorie naxa mini kene ma. ³⁶ Gaali to soorie to, a naxa a fala Sebulu be, «Nama nde nan na gorofe geya fari yi ki.» Sebulu naxa a yaabi, «I geya niini nan findixi mixie ra na ki.»

³⁷ Gaali man naxa a fala, «Nama yati nan na gorofe taa kui yi ki. Nama gbete fan na fafe sematoe xa wuri bili kira xon.» ³⁸ Sebulu naxa a yaabi, «I xa woyen xungbe na minden, i tan naxan nu a falama, «Sikemi luxi Abimeleki xa yaamari bun ma munfe ra?» I mu nu yi mixie konbi xe? Siga, i sa e gere.»

³⁹ Gaali naxa ti Sikemi kuntigie ya ra, e naxa Abimeleki gere. ⁴⁰ Mixi gbege naxa faxa taa sode de ra. Abimeleki naxa Gaali keri ⁴¹ han Aruma. Sebulu naxa Gaali ngaxakerenyie keri Sikemi kui, hali keren, a mu lu naa.

⁴² Na kuye iba, jama naxa siga daaxa. Abimeleki to na fe kolon, ⁴³ a naxa soorie tongo, a e itaxun xunde saxan na. E naxa e noxon daaxa han jama birin naxa mini, e fa keli e xili ma, e e bonbo. ⁴⁴ Abimeleki xa xunde naxa sa ti taa sode de ra. Boore xunde firinyi naxa sin na mixie ma, naxee nu na daaxa, e naxa e birin sonto. ⁴⁵ Abimeleki naxa gere so na taa ma yanyi birin, han a naxa no a ra, a mennikae birin faxa. A man naxa na taa rabira, a foxe sa na ma.

⁴⁶ Sikemikae naxee luxi, e to na fe me, e naxa so Eli Beriti kuye xa salide kui. ⁴⁷ E naxa sa a fala Abimeleki be, a Sikemi taa kuntigie bara malan salide kui. ⁴⁸ Na kui Abimeleki naxa te Salamon geya fari nun jama naxan nu biraxi a foxo ra. Abimeleki naxa beera suxu a belexe. A naxa wuri salonyi nde sege, a a sa a kon ma. Na xanbi, a naxa a fala jama be naxan nu biraxi a foxo ra, «Wo bara a to n naxan nabaxi? Wo fan xa na mooli raba mafuren mafuren.» ⁴⁹ Nama birin naxa wuri salonyi keren keren sege, e fa bira Abimeleki foxo ra. E naxa na wurie ti na salide sode de ra, e fa te so, e mixi birin gan. Sikemika wulu keren, ginnee nun xemee, naxa sonto na ki.

⁵⁰ Na dangi xanbi, Abimeleki naxa siga Tebeti, a xa mennikae gere. A to yonkinde yailan menni, a naxa no Tebeti ra. ⁵¹ Makantade itexi nde nu na taa tagi, xemee nun ginnee naxa sa e noxon menni, a nun taa kuntigie. E naxa na balan e xun ma, e tixi na fari.

⁵² Abimeleki to menni li, a naxa makore a naade ra alako a xa te sa na ma. ⁵³ Na nan lan gine nde naxa mengi din se geme daaxi sin Abimeleki xunyi, a xunyi naxa bo. ⁵⁴ Abimeleki

naxa a fala a xa fonike бε, naxan nu a xa geresose xaninma, a naxe, «I xa santidegema ba a тεε i, i xa n napon, alako mixi naxa a fala gine nan n faxaxi.» Na kui na fonike naxa a soxo santidegema ra, a a faxes. ⁵⁵ Isirayila xemee to a to Abimeleki bara faxes, e birin naxa gbilen e xonyi.

⁵⁶ Na kui Ala Abimeleki xa wali kobi ragbilen ne a ma, a naxan naba a baba ra, a xunya tongo solofere faxafe ra. ⁵⁷ Ala na toore birin nagbilen ne Sikemikae ma e xa kobija sare ra. Yerubaali xa di xeme Yotami xa danke naxa e birin nayarabi.

10

Isirayila kiitisa Tola

¹ Abimeleki to faxes, Puwa xa di Tola, Dodo xa mamadi, naxan fatanxi Isakari bonsoe ra, a naxa keli a xa Isirayila ratanga. A nu sabatixi Samiri ne, Efirmi geyae fari. ² A naxa findi kiitisa ra Isirayila je moxonen nun saxan. Na xanbi a naxa faxes, e sa a ragata Samiri.

Isirayila kiitisa Yayiri

³ Tola to dangi, Yayiri Galadika naxa keli, a findi Isirayila kiitisa ra je moxonen nun firin. ⁴ Di tongo saxan nan nu na a бε. E nu jereма sofale tongo saxan nan fari, e nu taa tongo saxan yamarima Galadi boxi ma. Han to na taae xili falama Yayiri xa taae. ⁵ Yayiri naxa faxes, e sa a ragata Kamon.

Isirayila kiitisa Yefite

⁶ Isirayilakae man naxa fee raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa Bali nun Asitarate kuye batu, Aramikae xa alae, Sidonkae xa alae, Mowabakae xa alae, Amonikae xa alae, a nun Filisitakae xa alae. E naxa Alatala finsiriwali, e tondi tuubide a be. ⁷ Alatala boje naxa te Isirayila xili ma, a fa e sa Filisitakae nun Amonikae sagoe. ⁸ E naxa Isirayilakae tooro, e e paxankata na je bun ma. E man naxa Isirayilakae paxankata naxee fan nu sabatixi Yuruden naakiri ma, Amonikae xa boxi ma, je fu nun solomasaxan bun ma. ⁹ Amonikae naxa dangi Yuruden na, alako e xa sa Yudaya, Bunyamin, nun Efirami fan gere. Isirayila boje tooro ne ki fanyi na waxati.

¹⁰ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, e nu fa a fala, «Muxu bara yunubi raba i ra, barima muxu bara gbilen muxu Marigi Ala foxo ra, muxu man bara Bali kuyee batu.» ¹¹ Alatala naxa a masen Isirayilakae be, «Misirakae, Amorikae, Amonikae, Filisitakae, ¹² Sidonkae, Amalekikae, nun Mayonkae to wo tooro, wo naxa n xili wo xui itexi ra. Na temui, n mu wo ba xe e sagoe? ¹³ Kono wo tan bara n finisiriwali, wo fa ala gbete batu. Na nan a toxi n mu wo ratangama sonon. ¹⁴ Wo sa sonxo wo xa alae ra, wo naxee sugandixi. E xa wo ratanga wo xa toore ma.»

¹⁵ Isirayilakae naxa a masen Alatala be, «Muxu bara yunubi raba. I xa i waxonfe raba muxu ra, kono yandi i xa muxu rakisi to.» ¹⁶ Na temui e naxa gbilen si gbete xa alae foxo ra, e fa Alatala batu. Alatala nu bara kinikini e ma e xa toore

kui.

¹⁷ Amonikae naxa e malan, e sa kuru Galadi. Isirayilakae fan naxa e malan, e sa kuru Misipa.

¹⁸ Galadi jama nun mangеe nu fa a fala e boore бe, «Xeme mundun fama yi gere folode Amonikae ma? Na kanyi nan findima Galadikae xa mangе ra.»

11

Isirayila kiitisa Yefite

¹ Yefite Galadika, gereso hagige nan nu na a ra. Langoe gine nde nun Galadi nan ma di nu a ra.

² Galadi xa gine naxa die bari a бe. Na gine xa die naxa mo, e fa Yefite keri, e a fala a бe, «I mu fama muxu baba ke sotode, barima gine gbete nan ma di lanxi i ma.» ³ Yefite naxa keli, a makuya a taarae ra, a sa sabati Tobo boxi ma. Menni xeme rabepinxie naxa lu a fe ma, e xa bira a foxo ra.

⁴ Na dangi xanbi, Amonikae to Isirayilakae gere, ⁵ Galadi forie naxa siga Yefite fende Tobo boxi ma. ⁶ E naxa a fala Yefite бe, «Won xee, i xa findi muxu xa yarerati ra alako won xa Amonikae gere.» ⁷ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Wo mu n xonxi xe? Wo mu n keri n baba xa banxi kui? Munfe ra wo n fenma yakosi wo xa toore kui?»

⁸ Galadi forie naxa a fala Yefite бe, «Na fe yati nan a xeexi muxu faxi i yire yakosi, alako won birin xa siga, i xa Amonikae gere, i man xa findi Galadikae birin xa mangе ra.» ⁹ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Xa wo n nagbilen alako n xa Amonikae gere, xa a sa a li Alatala naxa e sa n sagoe, n tan yati nan findima wo xa mangе

ra.» ¹⁰ Galadi forie naxa a fala Yefite бε, «Alatala bara findi won seede ra, muxu fama i xa woyenyi rakamalide.» ¹¹ Yefite nun Galadi forie naxa siga, jama naxa a findi e xa mangε nun e xa soorie yarerati ra. Yefite naxa gbilen a xa masenyi birin ma Alatala ya i Misipa.

¹² Yefite naxa xεεrae xεε Amonikae xa mangε xon, e xa a fala a бε, «Munfe ra i faxi n gereде n ma boxi ma?» ¹³ Amonikae xa mangε naxa Yefite xa xεεrae yaabi, «Isirayilakae to keli Misira, e naxa n ma boxi birin tongo folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, han Yuruden xure. I xa na ragbilen n ma lanyi kui.»

¹⁴ Yefite man naxa xεεrae xεε Amonikae xa mangε xon. ¹⁵ E xa a fala a бε, «Yefite woyen xui nan yi ki. Isirayilakae mu Mowaba boxi nun Amoni boxi yo tongoxi. ¹⁶ Isirayila jama to keli Misira boxi ma, e naxa e jεre gbengberenyi ma han Xulunyumi Baa, e fa so Kadesi. ¹⁷ Na temui Isirayila naxa xεεrae xεε Edon mangε xon, e xa a fala a бε, «A lu muxu xa dangi i xa boxi ma.» Kono Edon mangε mu tin na ra fefe ma. E naxa xεεrae xεε Mowaba mangε fan xon. A naxa tondi, Isirayilakae fa lu Kadesi.»

¹⁸ «Na dangi xanbi, e naxa Edon boxi nun Mowaba boxi mabilin gbengberenyi ma. E e jεre Mowaba boxi sogetede biri, han e Arinon xure igiri. Na kui e mu soxi Mowaba boxi ma, barima Arinon findixi Mowaba xa naaninyi nan na. ¹⁹ Na temui Isirayilakae naxa xεεrae xεε Sixon xon, Amorikae xa mangε naxan nu na Xesibon. Isirayilakae naxa a fala a бε, «A lu muxu xa mini i xa boxi ra, muxu xa siga muxu xa

bɔxi ma Ala naxan sugandixi muxu be.» ²⁰ Kono Sixon mu tin Isirayilakae xa mini a xa bɔxi ra. A naxa a xa pama birin malan, e naxa kuru Yahasi, e Isirayila gere. ²¹ Isirayila Marigi Alatala naxa Sixon nun a xa pama sa Isirayila sagoe. Isirayilakae naxa no e ra, e fa sabati Amorikae xa bɔxi birin ma, ²² folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, folofe gbengberenyi ma, sa doxo Yuruden na.»

²³ «Isirayila Marigi Alatala bara Amorikae xa bɔxi fi muxu ma, i tan wama na bɔxi bafe muxu yi munfe ra? ²⁴ I xa ala Kemosi, a bɔxi naxan soxi i yi ra, i mu i wasasoma ne? Muxu fan, muxu Marigi Alatala bɔxi naxan birin soxi muxu yi ra, muxu na suxuma ne. ²⁵ I joxo a ma i senbe dangixi ne Balaki ra, Siporo xa di, Mowaba mange? Na tan mu tin Isirayila gerede fefe ma. ²⁶ Ne keme saxan nan yi ki, Isirayila sabatixi Xesibon nun a rabilinyie, Aroweri nun a rabilinyie, a nun taa birin naxee na Arinon xure de ra. Munfe ra wo mu e rasuxu na waxati bun ma? ²⁷ N tan mu haake yo rabaxi i ra. I tan nan fe jaaxi rabafe n na, gere tife n be. Alatala, kiitisa xungbe, a xa Isirayilakae nun Amonikae makiiti to loxo.»

²⁸ Amonikae xa mange mu tin a tuli matide Yefite xa masenyi ra. ²⁹ Alatala Xaxili naxa goro Yefite ma. Yefite naxa Galadi nun Manasi igiri. A naxa dangi Misipa ra Galadi bɔxi ma. A naxa siga han Amonikae xa bɔxi ma. ³⁰ Yefite naxa laayidi tongo Alatala be, a a fala a be, «Xa i sa Amonikae birin sa n sagoe, ³¹ naxan singe na mini n ma banxi naade ra fafe n nalande, n ne gbilenma

kelife ra Amonikae xa bɔxi ma sɛɛwɛ kui tɛmui naxɛ, na kanyi bama sɛrɛɛ gan daaxi nan na Marigi Alatala bɛ.»

³² Yefite naxa siga Amonikae xa bɔxi ma e gereɗe. Alatala naxa e sa a sago. ³³ A naxa e bɔnbɔ a xɔrɔxɔɛ ra fɔlɔ Aroweri ma, sa dɔxɔ Miniti biri ra, taa mɔxɔɗen, han Habila Keramimi. Amonikae naxa lu yaagi kui Isiray-ilakae ya i.

Yefite xa di gine

³⁴ Yefite naxa gbilen Misipa. A to a xɔnyi li, a xa di gine naxa mini a ralande. A nu fare boronma maxasee xui ra. A xa di kerenyi nan nu a ra, di xeme mu nu na, di gine gbete fan mu nu na a bɛ. ³⁵ A fefe a xa di gine to, a naxa a xa donmae ibɔɔ, a a fala, «N ma di gine, i bara n naso tɔɔre xungbe kui, i bara a niya n xa sunnun a jaaxi ra. N bara laayidi tongo Alatala bɛ, n mu nɔma gbilende na ma sɔnɔn.»

³⁶ A xa di gine naxa a fala a bɛ, «N baba, i laayidi naxan tongo Alatala bɛ, i xa na rakamali. I naxan fala Alatala bɛ, i xa na raba n na, barima Alatala bara i gbeɗɔxɔ i yaxui Amonikae ma.»

³⁷ A man naxa a fala a baba bɛ, «I xa fe keren naba n bɛ. I xa mame ti kike firin alako n xa siga geyae fari, a nun n booree, muxu xa wa ti barima n mu fama dɔxɔɗe xeme xɔn.» ³⁸ A baba naxa a yaabi, «Siga.» A naxa a xa di gine mame kike firin. A nun a booree naxa siga wa tide geyae fari, barima a mu fama dɔxɔɗe xeme xɔn.

³⁹ Na kike firinyie rapɔnyi, a naxa gbilen a baba yire. A baba naxa a xa laayidi tongoxi rakamali. A xa di mu nu xeme fe kolonxi. Na

nan a toxi Isirayilakae naxa yi naamunyi ramini:
⁴⁰ Ne birin Isirayila ginεdimεdie Yefite Galadika xa di ginε xa kinikini rabama ne xi naani, alako e xa ratu a xa fe ma.

12

Eframikae nun Galadikae xa gere

¹ Eframi xεmεe naxa e malan, e Yurudεn igiri. E to Sefon li, e naxa a fala Yefite bε, «Munfe ra i sigaxi Amonikae gere, i mu muxu xili alako won birin xa siga? Muxu fama te nan sade i xa banxi ma, wo birin xa gan.» ² Yefite naxa e yaabi, «N tan nun n ma jama, nu na lantareya belebele nan kui yi ki, muxu nun Amonikae ra. N wo maxili tεmui naxε, wo mu tin fade n bade e sagoe. ³ N to a to wo mu fafe n natangade, n naxa te Amonikae gere, hali na to findi fe xεrεxεe ra n bε. Alatala naxa e sa n sago. Wo faxi n gere munfe ra?»

⁴ Yefite naxa Galadi xεmεe birin malan, e xa Eframikae gere. Galadi xεmεe naxa Eframikae bεnbε, barima e nu bara a fala, «Wo tan Galadikae, wo wo gixi ne kelife Eframi, wo siga Manasi bεxi ma.» ⁵ Na gere dangi xanbi, Galadikae naxa ti Yurudεn xure igiride ra gbilenfe ra Eframi bεxi ma. Eframika nde na wa gbilenfe a xonyi kelife gere yire, fo a xa a fala na Galadikae bε, «N wama Yurudεn igirife.» Galadikae na kanyi maxεrinma ne, «Eframika nan na i ra?» A na e yaabi, «Ade,» ⁶ Galadikae man a falama a bε, «Awa, a fala ba «Xiboleti.» Eframikae to mu fata na falade, e tan nu a falama ne, «Kiboleti.» Na kui Galadikae

a kolonma na kanyi findixi Eframika nan na naxan wama a gife. E a kɔn naxabama keren na menni Yurudɛn xure igiride ra. Eframika mixi wulu tongo naani nun firin sɔntɔ na ki nɛ.

⁷ Yefite Galadika naxa findi Isirayila kiitisa ra jɛ senni bun ma. A to faxa, a naxa ragata Galadi taae tagi.

Isirayila kiitisa Ibisn

⁸ Yefite dangi xanbi, Ibisn Betelɛɛmuka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ⁹ A naxa di xɛmɛ tongo saxan nun di ginɛ tongo saxan bari. A naxa a xa di ginɛ fi bɔnsɔɛ gbɛtɛ xɛmɛɛ ma. A man naxa ginɛ tongo saxan fan fen bɔnsɔɛ gbɛtɛɛ ra a xa di xɛmɛɛ bɛ. A naxa findi Isirayila kiitisa ra jɛ solofere bun ma. ¹⁰ Ibisn to faxa, a naxa ragata Betelɛɛmu.

Isirayila kiitisa Elon

¹¹ Ibisn dangi xanbi, Elon Sabulonka naxa findi kiitisa ra Isirayila bɔxi ma jɛ fu bun ma. ¹² A to faxa, a naxa ragata Ayalon, Sabulon bɔxi ma.

Isirayila kiitisa Abadon

¹³ Ibisn dangi xanbi, Hileli xa di Abadon Piratonka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ¹⁴ A naxa di tongo naani nun mamadi tongo saxan sɔtɔ, e te sofale tongo solofere fari. A naxa findi Isirayila kiitisa ra jɛ solomasaxan bun ma. ¹⁵ Hileli xa di Abadon Piratonka to faxa, a naxa ragata Piraton Eframiki bɔxi ma, Amalekikae xa geya fari.

13

Samison barife

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. Na nan a toxi Alatala naxa e lu Filisitakae sagoe je tongo naani bun ma.

² Dana bõnsõe mixi nde nu na Soraha naxan xili Manowa. Dibaritare nan nu a xa gine ra.

³ Alatala xa maleke naxa mini na gine ma, a fa a fala a be, «Hali dibaritare to i ra, i fama tegede, i fa di xeme bari. ⁴ I naxa sese min naxan nõma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeñxi, ⁵ barima i fama tegede, i di xeme bari. I naxa a xunyi bi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari. Na kui a xili «Ala xa Nasari.» A tan nan Isirayilakae rakisi folõma Filisitakae ma.»

⁶ Na gine naxa siga, a sa a fala a xa mõri be, «Ala xa mixi nde bara fa n yire, a luxi n be alo Ala xa maleke. A magaaxu. N mu a maxõrin a kelixi dennaxe, a fan mu a xili fala n be. ⁷ A naxa a masen n be, «I fama tegede, i fa di xeme bari. I naxa sese min naxan nõma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeñxi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari, han a laaxirama temui naxe. Ala xa Nasari na a ra.»»

⁸ Manowa naxa Alatala maxandi yi ki, «N Marigi, i man xa i xa mixi xee muxu xõn ma alako a xa muxu xaran na di xuru ki ra.» ⁹ Ala naxa Manowa xa dube suxu, a man naxa a xa maleke xee a xa gine xõn ma. Manowa xa gine nu dõxõxi xe ma a xa mõri mu nu na naa. ¹⁰ A to a to, a naxa a gi keren na, a sa a fala a xa mõri be, «Xeme naxan fa n yire, a man bara fa.»

¹¹ Manowa naxa keli, a bira a xa giṅe foxo ra. A to na xeme li, a naxa a maxorin, «I tan nan woyen n ma giṅe ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.»
¹² Manowa man naxa a maxorin, «I xa masenyi na kamali temui naxe, a lanma muxu xa na di xuru di?»
¹³ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «I xa giṅe xa a raba alo n a fala a be ki naxe.»
¹⁴ A naxa weni sansi bogi yo don, a naxa weni nun a maniyе min, a naxa donse seniyentare don. A xa na birin naba alo n a fala a be ki naxe.»

¹⁵ Manowa naxa a fala Alatala xa maleke be, «I xa lu be sinden, muxu xa si pin i be.»
¹⁶ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «Hali n lu be, n mu i xa donse donma, kono xa i wama serexe gan daaxi tan bafe Alatala be, na fan.»
 Manowa mu nu a kolon Alatala xa maleke nan a ra.
¹⁷ Manowa naxa a maxorin, «I xili di? Muxu xa na kolon alako muxu xa i matoxo i xa masenyi kamalima temui naxe.»
¹⁸ Alatala xa maleke naxa a maxorin, «I wama n xili kolonfe munfe ra? Gundo nan a ra.»

¹⁹ Manowa naxa na si nun farin nde ba serexe gan daaxi ra fanye nde fari Alatala be. Na temui kaabanako nde naxa raba e ya xori.
²⁰ Na te nu na tefe koore ma temui naxe, Alatala xa maleke fan naxa te koore ma na te kui. Manowa nun a xa giṅe to na to, e naxa e felen boxi ma.
²¹ Alatala xa maleke to siga, Manowa nun a xa giṅe mu nu a to sonon. E naxa a kolon Alatala xa maleke yati yati nan nu a ra.
²² Manowa naxa a fala a xa giṅe be, «Won fama faxade ya barima won bara Ala yati yati to.»
²³ A xa giṅe naxa a yaabi, «Xa Alatala wama won faxafe nu, a mu won ma serexe gan daaxi suxuma nu, a mu na kaabanako

masenma won бe nu.»

²⁴ Na dangi xanbi, Manowa xa gine naxa di bari. E naxa a xili fala Samison. A naxa mo Alatala xa barake kui. ²⁵ Alatala Xaxili naxa goro Samison ma a singe ra Maxane Dana, taa naxan na Soraha nun Esetayoli tagi.

14

Samison xa gine Filisitaka

¹ Λοxοε nde Samison naxa siga Timina. Menni a naxa sungbutunyi Filisitaka nde to. ² A to gbilen a baba xonyi, a naxa a fala a baba nun a nga бe, «N bara Filisitaka sungbutunyi nde to Timina. Wo xa na fen n бe a xa findi n ma gine ra.» ³ A baba nun a nga naxa a fala a бe, «Munfe ra i mu gine fen i ngaxakerenyie ya ma, xa na mu a ra won бonsοe ya ma? Na mu fisa Filisitaka nde бe, na pama sunnatate?» Samison naxa a baba yaabi, «Na fen n бe. A tan nan nafan n ma.»

⁴ A baba nun a nga mu nu a kolon na birin kelixi Alatala nan ma. A nu na gere fenfe Filisitakae ra, barima na waxati e nu na Isirayilakae yamarife.

⁵ Samison nun a baba nun a nga naxa goro Timina. E to weni bilie yire li, yete nde naxa mini Samison ma, a xa a faxa. ⁶ Alatala Xaxili naxa goro a ma alako a xa no yete iboode a belexe ra alo si yore, hali geresose yo to mu nu na a yi ra. A mu na fe fala a baba nun a nga бe. ⁷ E naxa siga woyende na sungbutunyi ra, naxan bara rafan Samison ma ki fanyi.

⁸ Na biyaasi dangi xanbi, Samison naxa gbilen Timina na sungbutunyi yire, a xa a findi a xa gine ra. Beenun a xa a li, a naxa mini kira ra, alako

a xa na yeṯe binbinyi mato. A naxa kumi tεε li naa, e ture na yeṯe xōrie longori ra. ⁹ A naxa nde tongo a belexe ra, a xa a kōn kira xōn ma. A to gbilen a bari mixie yire, a naxa nde fi nee fan ma. E naxa a kōn, kōnō Samison mu a fala e be na kumi kelixi dennaxe.

¹⁰ Samison baba fan naxa goro na sungbutunyi xōnyi. Na temui Samison naxa xulunyi ti naa, alō segetalae darixi a ra ki naxe. ¹¹ Na sungbutunyi xa mixie to Samison to, e naxa mixi tongo saxan xili naxan luma a seeti ma. ¹² Samison naxa a fala e be, «N xa taali nde sa wo bun ma. Xa wo nō na tagi rabade n be beenu yi xulunyi xi solofere xa ba a ra, n donma nun dugi tongo saxan fima wo ma. ¹³ Kōnō xa wo mu nō n ma taali tagi rabade n be, wo keren keren ma birin donma nun dugi tofanyi fima n tan nan ma.» E naxa a fala a be, «Awa yire, i xa taali fala. Muxu muxu tuli matixi i ra.» ¹⁴ Na kui a naxa taali nde fala e be, «Naxan se donma, a donse raminima. Se nōxunme kelixi senbema nan ma.» E naxa na taali fen xi saxan bun ma, kōnō e mu nō na kolonde.

¹⁵ A xi naani nde, e naxa a fala Samison xa giṅe be, «Wōyen i xa mōri be alako a xa na taali tagi raba muxu be, xa na mu a ra muxu fama i tan nun i baba xa denbaya gande. A mu lanma wo xa muxu xili be, wo xa fa muxu muṅa.»

¹⁶ Samison xa giṅe naxa wa fōlō a xa mōri ya i, a a fala a be, «N mu rafan i ma. I bara n xōn, xa na mu a ra i na taali tagi rabama ne n be nu.» A naxa a yaabi, «N mu naxan fala n nga nun n baba be, n na falama i tan nan be?» ¹⁷ Na giṅe naxa wa Samison ya i xi solofere bun ma,

na xulunyi temui. Xulunyi loxoе donxoе a naxa na taali tagi raba a xa gine be, barima a nu na a toorofo tun. Na temui na gine naxa na taali tagi raba a xa mixie be.

¹⁸ Beenun soge dula temui xi solofere nde, taakae naxa Samison xa taali fasari a be yi maxorinyi ra, «Munse noxun kumi be, munse senbe gbo yete be?» Samison naxa e yaabi, «Xa wo mu n ma gine mafuruku nu, wo mu no ma n ma taali kui kolonde feo.»

¹⁹ Na dangi xanbi, Alatala Xaxili naxa goro Samison ma. A naxa siga Asikalon, a xeme tongo saxan faxa, a e xa donmae nun dugie tongo, a nee fi mixie ma naxee nu bara na taali tagi raba a be. Na temui Samison naxa gbilen a baba xonyi, a xonoxi a naaxi ra. ²⁰ Na kui Filisitakae naxa Samison xa gine fi xeme gbete ma, xulunyi binye fixi naxan ma.

15

Samison Filisitakae gerefe

¹ Xe xaba temui, Samison naxa si xanin a xa gine xon. A naxa a fala a bitanyi be, «A xoli n ma n tan nun n ma gine xa lu yire keren.» A bitanyi mu tin na ra, ² a fa a fala Samison be, «N noxo a ma i meexi a ra ne, na nan a ra, n bara a fi na xeme ma i xa xulunyi binye fi naxan ma. I xa a xunya doxo, na fan a be pon.»

³ Samison naxa a yaabi, «Yi biyaasi, xa n fe naaxi raba wo tan Filisitakae ra, wo tan nan a niyaxi.» ⁴ A naxa siga, a xulumase keme saxan suxu. A naxa nee xuli xiri e boore ra firin firin na, a sexe maxiri e xulie ra. ⁵ A naxa sexe

radεxe naxan nu maxirixi e xulie ra, a e rabejin Filisitakae xa xee ma. Te naxa xee birin gan, sansi naxan nu kotoxi xee ma, a nun sansi naxan mu nu xabaxi sinden. Hali oliwi bili naxee nu na menni, e fan gan ne. ⁶ Filisitakae naxa e booree maxorin, «Nde yi wali rabaxi?» Mixi ndee naxa e yaabi, «Samison foxi nan a ra, barima a bitanyi Timinaka bara a xa gine fi xeme ma, a tan Samison xa xulunyi binye fi naxan ma.» Na kui Filisitakae naxa siga na gine nun a baba gande.

⁷ Samison naxa a fala e be, «Xa wo a raba na ki, n fan n gbejoxoma ne wo ma.» ⁸ A naxa e gere a jaaxi ra, a mixi gbegbe faxes. Na xanbi, a naxa siga, a lu fonme kui Etami geya mabiri.

⁹ Filisitakae naxa soorie xee Yudaya Lexi mabiri. ¹⁰ Yudayakae naxa e maxorin, «Wo faxi muxu gere de munfe ra?» E naxa e yaabi, «Muxu faxi Samison nan suxude, muxu xa fe jaaxi raba a ra alo a a rabaxi muxu ra ki naxe.»

¹¹ Yudayakae xeme wulu saxan naxa siga Samison foxo ra Etami geya yire. E naxa a fala a be, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? I mu a kolon won na Filisitakae xa yaamari nan bun ma?» Samison naxa e yaabi, «N e xa fe jaaxi nan tun sare ragbilenxi e ma.» ¹² Yudayakae naxa a fala a be, «Muxu faxi be i xiride ne, muxu xa i so e yi ra.» Samison naxa a fala e be «Wo xa wo rakali xa wo tan mu fama n faxade.» ¹³ E naxa a fala a be, «Won bara lan na ma. Muxu mu i faxama. Muxu xa i xiri, muxu xa i so Filisitakae yi ra tun.» E naxa a xiri luuti neene firin na, e a xanin.

¹⁴ E to Lexi li, Filisitakae naxa sɔnxɔɛ rate. Alatala Xaxili naxa goro Samison ma, a na luutie bolon alɔ gɛsɛ ganxi bolonma ki naxɛ.

¹⁵ A naxa sofale banganyi xɔri nde tongo bɔxi ma, a Filisitakae mixi wulu keren faxa na ra.

¹⁶ Samison naxa a fala, «N bara sofale banganyi xɔri sɔtɔ, sofale keren sofale gbegebe ya ma. N bara xɛmɛ wulu keren faxa sofale banganyi xɔri ra.» ¹⁷ A to gɛ na masenyi ra, a naxa na banganyi xɔri wɔɛ. Menni xili naxa sa Ramati Lexi, «Banganyi xɔri geya.»

¹⁸ Ye xɔli xɔrɔxɔɛ naxa Samison suxu. A naxa Alatala maxandi, «I bara a niya n xa xutu sɔtɔ yi mixie ma. N mali alako n naxa faxa ye xɔli ma, yi mixi sunnataree naxa fa n xanin e xɔnyi.»

¹⁹ Ala naxa fanye ibɔɔ Lexi mabiri, ye naxa mini. Samison to ye min, a man naxa senbe sɔtɔ, a bɔɲɛ naxa sa. E naxa na yire xili fala «Hakore dulonyi.» Han ya na dulonyi na Lexi mabiri. ²⁰ Samison naxa bu kiiti sa ra Isirayila ɲɛ mɔxɔɲɛn Filisitakae xa waxati.

16

Samison nun Dalila

¹ Lɔxɔɛ nde Samison naxa siga Gasa. A to langoe nde to naa, a naxa so a xɔnyi. ² Gasakae naxa a kolon Samison nu na na. E naxa menni mɛɛn, alako kuye na iba e xa a faxa taa sode de ra. ³ Kɔɛ tagi Samison naxa keli, a taa naade suxu, nun a gbakuxi wure naxee ra wurie ma, a na birin tala, a a dɔxɔ a tunki fari. A naxa a xanin geya fari naxan na Hebiron ya tagi.

⁴ Na dangi xanbi, Samison naxa giɛ nde kolon Soreki gulunba naxan xili Dalila. Samison naxa na giɛ xanu. ⁵ Filisitakae xa mangɛe naxa siga na giɛ xɔn, e a fala a bɛ, «I xa a kolon Samison senbɛ kelixi dennaxe, alako muxu xa nɔ a ra. Xa i gɛ na kolonde, muxu a xirima nɛ, muxu keren keren ma fa kɔbiri kole wulu keren nun kɔbiri kole kemɛ fi i ma.»

⁶ Na tɛmɛi Dalila naxa a fala Samison bɛ, «Yandi, i xa i gundo fala n bɛ, i senbɛ sɔtɔma ki naxe. Mixi nɔma munse rabade, e xa i xiri, e nɔ i ra?» ⁷ Samison naxa a yaabi, «Xa e n xirima luuti nɛɛɛ ra, naxee mu nu xara sinden, n senbɛ bama n yi, n luma nɛ alɔ xɛmɛ booree.»

⁸ Filisitakae naxa luuti nɛɛɛ xaratare solofere xanin Dalila xɔn ma. A naxa Samison xiri e ra. ⁹ Filisitakae naxa a xa konkoe mɛɛn. Dalila naxa a xui ramini Samison ma, «Filisitakae bara fa i suxude.» Samison naxa na luutie bolon keren na, alɔ gɛsɛ naxan ganxi. Na tɛmɛi e mu nɔ a senbɛ gundo kolonde.

¹⁰ Dalila naxa a fala Samison bɛ, «I wama n madaxufe nɛ. I bara wule fala n bɛ. Yakɔsi, yandi, i xa i gundo fala n bɛ. E nɔma i xiride munse ra?» ¹¹ Samison naxa a fala a bɛ, «Xa mixi n xirima luuti nɛɛɛɛ ra, sese mu nu xiri naxee ra, n senbɛ luma alɔ adamadi birin na ki naxe.» ¹² Dalila to gɛ a xiride luuti nɛɛɛɛ ra, a naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Filisitakae nu bara a xa konkoe mɛɛn. Samison naxa luuti bolon a xirixi naxan na alɔ gɛsɛ bolonma ki naxe.

¹³ Dalila naxa a fala Samison bɛ, «Han to i na n madaxufe, i wule nan tun falafe n bɛ. A fala n bɛ a lanma i xa xiri se naxan na.» Samison naxa

a yaabi, «N xunsexe, naxan denbexi solofere ra, xa i na birin dege maboe dugi ra, wo naxa dugi soxo se fan soti n xunsexe kui, a sa soron boxi, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.»

¹⁴ Dalila to ge dugi soxo se sode a fanyi ra, a man naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison naxa xunu, a naxa dugi soxo se birin tala.

¹⁵ Dalila naxa a fala Samison be, «I naxe a marafanyi na won tagi, konon n ma xanunteya mu na i be. A sanya saxan nan ya i n madaxuma. Han to i tondixi i gundo falade n be, i senbe kelixi dennaxe ma.» ¹⁶ Loxoe birin Dalila nu a tooroma yi woyenyi mooli ra. A to doxo a ra, ¹⁷ Samison naxa a gundo fala a be, a naxe, «Kafi n bari temui n xunyi mu bixi, barima e n fixi Ala nan ma, Ala xa Nasari nan n na. Xa n xunyi bi, n senbe luma alo adamadi birin gbe na ki naxe.»

¹⁸ Dalila to a kolon Samison bara nondi yati yati fala a be, a naxa Filisita mangae xili, a fa a fala e be, «Wo man xa fa, barima yi biyaasi a bara a xa gundo fala n be.» Filisita mangae naxa siga a xonyi, e man kobiri xanin e saataxi naxan ma.

¹⁹ Dalila naxa Samison raxi, a saxi a sanyi ma. A naxa xeme nde xili, a naxa Samison xunsexe denbexi solofere maxaba. Na bara a niya Dalila xa no a ra. A senbe birin nu bara siga.

²⁰ Na temui Dalila naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison to xunu, a naxa a fala a yete be, «N man xa mini yi fe kui alo boore biyaasi.» A mu a kolon Alatala nu bara a rabegin. ²¹ Filisitakae naxa a suxu, e a yae soxo, e a xanin Gasa. Menni e naxa a xiri

yolonxonyi yoxui daaxi ra geeli kui, a xa nu se binyee mayindigilin, naxan sansi xori luxutama.

Samison xa faxe

²² Na waxati a xunsexe, naxan nu bixi, na naxa mini folo. ²³ Loxoe nde Filisita mangee naxa e malan, e xa serexe xungbe ba e xa kuye Dagon be jlexinyi kui. E naxa a fala, «Won ma ala bara Samison sa won sagoe!» ²⁴ Nama to Dagon to, e naxa a matoxo, e fa a fala, «Won ma ala bara won yaxui sa won sagoe, naxan bara won ma boxi kana, a man bara won ma mixie faxesa.» ²⁵ Na seewe kui, e naxa a fala, «Won xa Samison xili, won xa a mayele.» E naxa fa a ra kelife geeli kui, e a xiri e xa salide sanyie ra. E naxa a findi mayele se ra.

²⁶ Samison naxa a fala a rapereba be, «A lu n belexe xa sa salide sanyie ma, n xa n kilon e ra.» ²⁷ Xeme nun gine gbegebe nu na salide kui. Filisita mangee fan nu na. Na birin findi mixi wulu saxan nan na, e birin nu fa Samison mayele. ²⁸ Samison naxa Alatala maxandi, «N Marigi Alatala, i xa ratu n ma. N bara i mayandi, Ala, senbe fi n ma alako n xa n gberoxo Filisitakae ma n yae xa fe ra.» ²⁹ Samison naxa a kilon na salide sanyie ra, keren na a yirefanyi ma, keren na a kola ma. ³⁰ Samison naxa a fala, «N xa faxesa n nun Filisitakae ra.» A naxa salide sanyie tutun a senbe birin na. Salide naxa bira Filisitakae nun mangee ma, naxee nu na salide kui. Filisitaka naxee faxesa na fe kui, na konti dangi mixie ra Samison naxee faxesa a xa dunijeigiri birin kui.

³¹ A xunyae nun a baba xa denbaya birin naxa goro naa a fure tongode. E naxa a ragata Soraha nun Esetayoli tagi, a baba Manowa xa gaburi kui. Samison nu bara Isirayila yamari ρε μᾶχῶνεν beenu a xa faxa.

17

Ala maxandife Mike xa banxi kui

¹ Χεμε nde nu na Efirmi geyae fari naxan xili Mike. ² A naxa a fala a nga βε, «I xa gbeti kilo fu nun keren a nun a tagi, naxan muḡaxi i ma, a na n xῶnyi. N bara i xui με, i to nu na muḡeti dankafe. N tan nan na tongoxi.» A nga naxa a fala, «Alatala xa n ma di baraka.» ³ A naxa yi gbeti kilo fu nun keren a nun kilo tagi so a nga yi ra. A nga fa a fala a βε, «N tan yi gbeti fima Alatala nan ma. N a raxunuma νε, a xa findi kuye ra n ma di βε. N fama yi gbeti ragbilende i ma na ki νε.»

⁴ A to gbeti so a nga yi ra, a nga naxa gbeti kilo firin nun a tagi so xabui yi ra. A naxa a raxunu, a a yailan kuye ra. E fa na ti Mike xa banxi kui. ⁵ Mike kuye batude nde sῶto na ki νε. A naxa serexedube xa dugi nun kuye gbeteε yailan. A naxa a xa di nde findi serexedube ra.

⁶ Na waxati kui, mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxῶnfe nan tun nabama. ⁷ Fonike nde nu na naxan kelixi Beteleemu Yudaya bῶxi ma. Lewi bῶnsῶε nan nu a ra. ⁸ Yi xeme naxa keli Beteleemu Yudaya bῶxi ma, a xa yire gbete fen a sabatima dennaxe. A naxa ρere han a Efirmi geyae li, Mike xa banxi nu na dennaxe. ⁹ Mike naxa a maxῶrin, «I kelixi minden?» A naxa a

yaabi, «Lewika nan n na. N kelixi Bεtelεεmu Yudaya bɔxi nan ma. N na yire fenfe n sabatima dennaxe.» ¹⁰ Mike naxa a fala a bε, «Won birin xa lu be. I xa findi n ma denbaya xa sεrεxedube ra, n xaxili tima naxan na. N gbeti kilo firin fima i ma jε keren kui, a nun sosee nun donsee.» Na Lewi bɔnsɔε mixi naxa tin na ra, ¹¹ a xa lu Mike yire. Mike naxa mεeni a ma, a lu alo a xa di. ¹² Mike naxa a findi a xa sεrεxedube ra, a fa lu a xa banxi kui. ¹³ Mike fa a fala, «Yakɔsi n bara a kolon Alatala fa fe fanyi rabama nε n bε, barima Lewi bɔnsɔε mixi nan na n ma sεrεxedube ra.»

18

Danakae sabatife Layisa

¹ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Dana bɔnsɔε fan nu na bɔxi fenfe e luma dennaxe, barima e mu nu ke sɔtɔxi Isirayila bɔnsɔεe ya ma sinden. ² Danakae naxa xεmε gbangbalanyi mixi suuli mayegeti e bɔnsɔε ya ma, naxee nu na Soraha nun Esetayoli. E naxa e xεε, e xa Isirayila bɔxi raben. E naxa a fala xεεrae bε, «Wo siga na bɔxi rabende.» E naxa Mike xa banxi li Efirami geyae ma. E naxa xi naa. ³ E nu na menni tεmui naxe, e naxa na fonike Lewika xui rakɔrɔsi. E naxa a maxɔrin, «Nde faxi i ra be? I munse rabafe yi yire? I na be munfe ra?» ⁴ A naxa e yaabi, «Mike bara fe fanyi raba n bε, a wali sare fima n ma, n xa findi a xa sεrεxedube ra.» ⁵ E naxa a fala a bε, «Ala maxɔrin muxu bε alako muxu xa nɔ a kolonde xa muxu xa biyaasi sɔɔneyama nε.» ⁶ Na sεrεxedube naxa e yaabi,

«Wo siga bɔ̃nɛsa kui, barima wo nun Alatala birin nan a ra.»

⁷ Yi xeme suulie naxa siga, e so Layisa. E naxa a to, mennikae sabatixi bɔ̃nɛsa kui, alo Sidonkae darixi a ra ki naxe. Si gbete yo mu nu na naxan e tɔ̃rɔma, xa na mu a ra e yamarima. E nu bara makuya Sidonkae ra, e mu lanyi yo xiri e nun bɔ̃nsɔe gbete tagi.

⁸ Yi xeme mixi suuli to gbilen Soraha nun Esetayoli, e ngaxakerenyie naxa e maxɔrin, «Wo munse toxi naa?» ⁹ E naxa e yaabi, «Wo keli, won xee. Won xa sa mennikae gere, barima bɔ̃xi fanyi na e yi ra. Won xa won xulun. Won xa siga naa keren na, won xa na bɔ̃xi soto! ¹⁰ Wo na so naa, wo a toma ne mennikae bɔ̃nɛ saxi lɛpu. Bɔ̃xi belebele na e yi ra, Ala bara na sa wo belexe. Yire nan a ra, sese mu na yi dunjɔna bende fuji fari naxan mu na na.»

¹¹ Dana bɔ̃nsɔe sɔ̃ri mixi keme senni naxa keli Soraha nun Esetayoli, geresose na e yi ra. ¹² E naxa te, e sa kuru Kiriyaƙi Yeyarimi Yudaya bɔ̃xi ma. Na nan a toxi, han to yire naxan na Kiriyaƙi Yeyarimi xanbi ra, na xili falama Maxane Dana. ¹³ E naxa keli mɛnni, e siga Efirami geyae yire, han Mike xa banxi nu na dennaxe.

¹⁴ Na temui yi xeme mixi suuli naxee siga Layisa bɔ̃xi rabende, nee naxa a fala e ngaxakerenyie be, «Wo a kolon yi banxie kui serexedube kuntigi donma na na, a nun kuye masolixi, nun kuye naxan nafalaxi yoxui ra. Wo xa na birin mato.» ¹⁵ E naxa so na fonike Lewika xonyi, naxan nu na Mike xa banxi kui. E naxa a xeebu. ¹⁶ Dana bɔ̃nsɔe sɔ̃ri mixi keme senni nu tixi naade ra, geresose na e yi ra. ¹⁷ Yi xeme suuli

naxee siga bɔxi rabende, nee naxa so banxi kui, e naxa kuye masolixi tongo, a nun sɛrɛxɛdubɛ kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye naxan nu raxunuxi. Sɛrɛxɛdubɛ nu tixi banxi sode dɛ ra, a nun yi sɔɔri mixi kɛmɛ senni, e xa geresose suxuxi e yi.

¹⁸ E to gɛ kuye masolixi tongode Mike xa banxi kui, a nun sɛrɛxɛdubɛ kuntigi xa donma, kuyee, nun kuye naxan nu raxunuxi, sɛrɛxɛdubɛ naxa a fala e bɛ, «Wo na munse rabafe?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Dundu, i naxa sese fala. I xa bira muxu fɔxɔ ra tun. I xa findi muxu xa sɛrɛxɛdubɛ ra, muxu xaxili tima naxan na. A lanma i xa findi sɛrɛxɛdubɛ ra mixi keren ma denbaya bɛ, ka Isirayila bɔnsɔɛ nde bɛ?» ²⁰ Sɛrɛxɛdubɛ naxa sɛɛwa na wɔyɛnyi ra. A naxa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye masolixi tongo, a naxa bira e fɔxɔ ra.

²¹ E naxa ti kira xɔn ma, dimɛɛ, xurusee, nun kote na e ya ra. ²² E to makuya Mike xa banxi ra, Mike dɔxɔbooree naxa e malan, e fa bira Dana xa die fɔxɔ ra. ²³ E naxa sɔnxɔɛ rate Dana xa die ma. Danakae naxa a fala Mike bɛ, «Munse niyaxi? I wama gere sofe munfe ra?» ²⁴ A naxa e yaabi, «Wo bara n ma kuyee nun n ma sɛrɛxɛdubɛ xanin. Munse fa luma n yi? N wo gerema na nan ma.» ²⁵ Dana xa die naxa a fala a bɛ, «I naxa sɔnxɔ muxu ra, xa na mu xɛmɛ ndee fama wo bɔnbɔde xɔnɛ ra. Na kui i fama nɛ gande i tan nun i xa denbaya ra.» ²⁶ E to na fala, e naxa siga. Mike naxa a kolon e sɛnbɛ gbo a bɛ, na na a niya, a naxa gbilen a xɔnyi.

²⁷ E naxa Mike xa see nun a xa sɛrɛxɛdubɛ xanin Layisa. E naxa mennikae faxa san-

tidεgεma ra, e na taa birin gan. Layisakae mu nu sese kolon barima e bɔɲε nu saxi, yaxui yo mu nu na e yi ra. ²⁸ Mixi yo mu nɔ e ratangade, barima e nu makuya Sidɔn na, dari mu nu na e nun si gbetεε tagi. E nu na geya bunyi Beti Rexobo biri. Dana xa die naxa gbilen Layisa taa ti ra a firin nde, e sabati naa. ²⁹ E naxa e baba Isirayilaka Dana xili sa na taa xun, naxan singe nu xili Layisa. ³⁰ Dana xa die naxa Mike xa kuye ti naa. Gerisomi xa di Yonatan, Munsa xa mamadi, naxa findi Dana bɔnsɔε xa sεrεxεdube ra, han e yaxuie e xanin ɲamanε ma temui naxε. ³¹ E nu Mike xa kuye nan batuma, Ala xa banxi nu na Silo waxati naxan ma.

19

Fe ɲaaxi Bunyamin bɔxi ma

¹ Mange yo mu nu na Isirayila bɔxi ma na temui. Lewika nde, naxan nu na Eframi geyae yire, naxa konyi ginε nde fen Betelεεmu Yudaya bɔxi ma. ² Kɔnɔ na ginε naxa yεnε raba, a keli a xa mɔri xun ma, a siga Betelεεmu Yudaya bɔxi ma a baba xɔnyi. A to kike naani raba naa, ³ a xa mɔri naxa siga a yire alako e xa lan fe keren ma. A xa konyi fonike naxa a mati, e siga sofale firin fari. Na ginε naxa a raso a baba xɔnyi. Na ginε baba to na xεmε to, a naxa a rasεnε sεεwε ra. ⁴ A bitanyi naxa a makankan, e fa lu a xɔnyi xi saxan. A naxa e yigiya a fanyi ra.

⁵ Xi naani nde, Lewika naxa kurun a xa kote yailan na, kɔnɔ a bitanyi naxa a fala a bε, «I dε iba taami ra sinden, wo fa siga.» ⁶ E naxa dɔxɔ, e

naxa e dεge yire keren. Na xanbi a bitanyi naxa a fala a bε, «I xa xi be to kœ ra. I xa tin na ra alako i bœne xa rafan i ma.» ⁷ Na ginε xa mœri naxa keli, a xa siga, kœno a bitanyi naxa a karaxan a xa na kœe radangi naa.

⁸ Xi suuli nde, a man naxa kurun, a xa siga. A bitanyi man naxa a fala a bε, «N bara i mayandi, i xa i dε iba sinden, i fa siga nunmare ra.» E man naxa e dεge yire keren. ⁹ Na xεmε to keli, a xa siga, a tan nun a xa ginε, nun a xa fonike konyi, a bitanyi man naxa a mayandi, «I bara a to, kœe na sofe. Wo xa xi be to, i bœne xa rafan i ma. Tina wo xa kurun, wo xa siga wo xœnyi.» ¹⁰ Na ginε xa mœri mu tin na ra. A naxa keli, a nun a xa ginε naxa dœxo sofale firinyie fari, e siga Yebusu biri ra, naxan findixi Darisalamu ra. ¹¹ E makœrexi Yebusu ra tœmui naxε, nunmare nu bara so. Yi fonike konyi naxa a fala a marigi bε, «Won xa ti be Yebusu taa kui, won xa xi be.» ¹² A marigi naxa a yaabi, «Won mu soma taa i si gbete sabatixi dennaxε. Won xa xi Isirayila taa nde nε Gibiya.» ¹³ A man naxa a fala a xa fonike konyi bε, «Won xεε, won xa so Gibiya, xa na mu Rama, won xa xi menni.» ¹⁴ E naxa jere han soge dula tœmui. E nu bara makœre Gibiya ra, Bunyamin bœnsœe xa bœxi ma. ¹⁵ E naxa so Gibiya, e xa xi naa. E naxa ti taa tagi, kœno mixi yo mu tin e yigiyade.

¹⁶ Fori nde, naxan keli Efirami geyae mabiri, kœno a nu sabatixi Gibiya nε, a naxa so taa kui nunmare, kelife walide xε ma. Menni mixie tan Bunyamin xa die nan nu e ra. ¹⁷ Na fori to xœneε to taa tagi, a naxa e maxœrin, «Wo kelixi minden?

Wo sigafe minden?» ¹⁸ E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, muxu na sigafe Efirami geyae ma, n sabatixi dennaxe. N kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, n na sigafe Alatala xa banxi, kono n mu yigiya sotoxi sinden. ¹⁹ Nooge nun burexe na muxu yi muxu xa sofale naxan donma. Taami nun weni fan na muxu yi muxu naxan donma, n tan, n ma gine, nun n ma fonike konyi. Sese mu luxi naxan mu na muxu yi ra.» ²⁰ Na fori naxa a fala a be, «Ala xa wo boje sa. N bara wo yigiya, wo mu luma taa tagi to ke ra.» ²¹ A naxa e xanin a xa banxi kui, a nooge so sofalee yi. Biyaasilae to e sanyie maxa, e naxa e dege, e naxa e min.

²² E to nu na e degefe, taa mixi rabejinxie naxa fa, e naxa banxi bilin, e naade konkon senbe ra. E nu fa a fala fori be, banxi kanyi, «Xeme naxan soxi i xa banxi kui, a ramini alako muxu xa yene raba a ra.» ²³ Banxi kanyi naxa mini, a a fala e be, «Ade, n ngaxakerenyie, wo naxa yi fe jaaxi raba n ma xone ra. N bara wo mayandi. Yi xeme bara so n xonyi, wo naxa yi yunubi xonxi raba a ra. ²⁴ N ma di ginemedi nan yi ki, a nun yi xeme xa gine, n xa nee ramini wo ma, wo xa wo waxonfe raba e ra. Kono wo naxa na fe xonxi mooli raba yi xeme ra.» ²⁵ Yi xeme mu tin e tuli matide a ra. Na kui, xeme naxa a xa gine suxu, a a ramini e ma tandi. E naxa a kolon gine ra, e fa a maxi na ke birin na han geesege. Kuye to iba, e naxa a bejin.

²⁶ Subaxe yi gine naxa fa, a bira banxi de ra, a xa mori yigiyaxi dennaxe. A naxa lu naa han geesege. ²⁷ Geesege a xa mori naxa keli, a xa siga.

A to naade rabi, a naxa a xa gine to banxi sode de ra, a belexe saxi naade gonyi ma. ²⁸ A naxa a fala a xa gine be, «Won xee,» kono a mu a yaabi. A nu bara faha. Na kui a naxa a sa a xa sofale fari, a siga a xonyi. ²⁹ A to so a xonyi, a naxa fine tongo, a naxa a xa gine ibolon a salonsee ma doxo fu nun firin. A naxa na xuntunye rasanba Isirayila bonsoe fu nun firinye ma.

³⁰ Naxee birin na to, e naxa a fala, «Kafi Isirayilakae naxa keli Misira boxi ma, han to, yi fe jaaxi mooli mu nu raba sinden. Won xa lu yire keren, wo xa nate tongo yi xa fe ra.»

20

Isirayilakae nun Bunyamin bonsoe gerefe

¹ Isirayilakae birin, folo Dana ma, sa doxo Beriseeba nun Galadi ra, e naxa e malan Ala ya i Misipa. ² Isirayila bonsoe kuntigi birin nu na Ala xa jama xa malanyi. Soori wulu keme naani nu na, e birin fata santidegema ra. ³ Bunyaminkae naxa a kolon Isirayilakae nu malanxi Misipa.

Isirayilakae naxa a fala na Lewika be a xa yi fe jaaxi dentege sa e be. ⁴ Na kui Lewika naxan ma gine faxaxi, a naxa a masen e be, «Muxu nun n ma gine naxa Gibiya li Bunyamin boxi ma, muxu xa xi naa. ⁵ Gibiya xeme naxa keli n xili ma ke ra. E naxa banxi bilin n nu na dennaxe, e xa n faha. E naxa e waxonfe raba n ma gine ra han na faha. ⁶ N naxa a fure ibolon bolon, n naxa a xuntunye rasanba Isirayila bonsoe birin ma, e xa a kolon yi fe jaaxi naxan nabaxi Isirayila boxi

ma. ⁷ Yakosi, Isirayilakae birin, wo xa woyen, wo xa kiiti sa.»

⁸ Nama birin naxa lan a ma mixi yo naxa gbilen a xonyi, ⁹ fo e xa mixie sugandi sinden naxee tema Gibiya xili ma. ¹⁰ E naxa a fala, «Xeme fu yo xeme fu, won xa keren xee a xa donse fen soorie be. Naxee luxi, e xa te Gibiya e xa wali naaxi sare ragbilen mennikae ma, naxee bara fe xonxi raba Isirayila boxi ma.» ¹¹ Na kui Isirayila xeme birin naxa e malan na taa xili ma.

¹² Isirayila bonsode naxa xerae xee Bunyamin xabile birin ma, e xa e maxorin, «Yi fe naaxi mooli dangixi wo tagi di? ¹³ Wo xa na Gibiyaka mixi naaxie so muxu yi ra, muxu xa e faxes alako yi yunubi xa ba Isirayila ma.» Bunyaminkae naxa tondi e ngaxakerenyi Isirayilakae xui suxude. ¹⁴ E naxa keli e xa tae kui, e fan xa malan Gibiya Isirayilakae gerede. ¹⁵ Santidegema kanyi wulu maxoren nun senni nu na Bunyaminkae ya ma, nun Gibiyaka mixi keme solofere naxee sugandixi gere xili ma. ¹⁶ Soori yi matinxinxi keme solofere nu na e ya ma, naxee fata geme wolide laati ra e kola belexe ra. E fata se birin gonode na ra. ¹⁷ Isirayilaka soorie santidegema kanyie nu lanxi xeme wulu keme naani bafe Bunyaminkae ra. ¹⁸ E naxa te Beteli, e Ala maxorin, «Nde singe tema muxu ya ma a xa Bunyaminkae gere?» Alatala naxa e yaabi, «Yudayakae singe xa na gere folo.»

¹⁹ Geesege, Isirayilakae naxa kuru Gibiya xili ma. ²⁰ E naxa Bunyaminkae gere Gibiya ya tagi. ²¹ Bunyaminka naxee keli Gibiya, nee naxa Isirayilaka wulu maxoren nun firin faxes. ²² Na

dangi xanbi, Isirayilakae naxa limaniya, e man naxa te Bunyaminkae xili ma, e nu na dennaxe na loxoe singe. ²³ E man naxa te Beteli, e naxa wa han nunmare, e fa Alatala maxorin, «A lanma muxu man xa Bunyaminkae gere, muxu ngaxakerenyie?» Alatala naxa e yaabi, «Wo e gere.»

²⁴ Awa na xi firin nde, Isirayilakae man naxa te Bunyamin xa die xili ma. ²⁵ Na loxoe Bunyaminka naxee keli Gibiya naxa Isirayila xeme wulu fu nun solomasaxan faxa santidegema ra. ²⁶ Na temui Isirayilakae birin naxa te Beteli, e naxa wa Alatala ya i. E naxa sunyi suxu han nunmare, e serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Alatala be. ²⁷ E naxa Alatala xa marasi fen. Na waxati Ala xa saate kankira nu na Beteli. ²⁸ Finexasi, Eleyasari xa di, Haruna xa mamadi, nu a jengi saxi na birin xon ma. E naxa Ala maxorin, «A lanma muxu man xa te Bunyaminkae xili ma, muxu ngaxakerenyie, ka a lanma muxu xa gere lu naa?» Alatala naxa e yaabi, «Wo man xa gere so. Tina n e sama wo sago.»

²⁹ Na temui Isirayilakae naxa Gibiya melen. ³⁰ E to te Bunyaminkae xili ma Gibiya ya tagi e nu na dennaxe boore biyaasi, ³¹ Bunyamin xa die naxa mini e gerede. E naxa mixi tongo saxan faxa Beteli nun Gibiya kirae xon ma. ³² Bunyaminkae naxa a fala e booree be, «Won man na e bonbofe ne yi ki alo a singe,» kono Isirayilakae tan nu bara a fala e boore be, «Won xa won makuya taa ra, e xa bira won foxo ra kirae xon ma.»

³³ Isirayila xemee naxa e malan Bali Tamari. Naxee nu na Gibiya melenfe, nee fan naxa mini kene ma. ³⁴ Isirayila soori fanyi wulu fu naxa Gibiya gere a naaxi ra. Bunyaminkae mu gexi a kolonde gbaloe nu bara e li. ³⁵ Alatala naxa Bunyamin bonsoe bonbo Isirayila ya xori. Xeme santidegema kanyi wulu moxoren nun suuli, xeme keme naxa faxa na loxo. ³⁶ Bunyamin xa die naxa a kolon e mu geenixi yi biyaasi. Isirayilakae naxa a lu e xa gbilen Gibiya mabiri, barima e a kolon soori gbete nu na e melenfe.

³⁷ Soori naxee nu Gibiya melenfe, nee naxa so taa kui keren na, e mixi birin faxa santidegema ra. ³⁸ E nu bara lan a ma e xa te so taa ra, tuuri gbegbe xa te koore ma. ³⁹ Isirayilaka booree to na to, e naxa e mafindi Bunyaminkae xili ma. Bunyaminkae to bara mixi tongo saxan faxa, e naxa a fala e boore be, «Won na e bonbofe ne yi ki alo a singe.» ⁴⁰ Kono e to tuuri to te ra koore ma kelife e xa taa kui, ⁴¹ Bunyaminkae naxa gaaxu na gbaloe ya ra. Isirayilakae naxa e mafindi, e xa e gere.

⁴² Bunyaminkae naxa gbilen e foxo ra, e e gi gbengberen kira xon ma. Soori naxee nu na taa kui, nee mu tin e xa e ba e yi. E naxa bira e foxo ra, e e faxa, barima e nu bara makore e ra. ⁴³ Isirayilakae naxa e rabilin, e bira e foxo ra Gibiya fuge ra. ⁴⁴ Bunyamin soori fanyi wulu fu nun solomasaxan naxa faxa na gere kui. ⁴⁵ Xeme wulu suuli naxa faxa, naxee nu bara e gi gbengberen kira xon ma, sigafe ra Rimon geya mabiri. Xeme wulu firin naxa faxa, naxee nu bara e gi han Gidomi. ⁴⁶ Na loxo Bunyamin soori

fanyi wulu mɔxɔɾɛn nun suuli naxa faxa, e birin santidɛgema kanyi. ⁴⁷ Xeme keme senni, naxee nu bara e gi gbengberenyi Rimɔn geya mabiri, naxa lu mɛnni kike naani. ⁴⁸ Isirayilakae naxa bira Bunyamin xa die fɔxɔ ra e xa taa birin kui. E naxa e faxa santidɛgema ra, xeme nun xurusee. E naxa tɛ fan so e xa taa birin na.

21

Bunyamin bɔnsɔɛ xa ginɛ sɔtɔɛ

¹ Isirayila xeme nu bara e yetɛ rakali Misipa, a falafe ra, «Mixa yo naxa a xa di ginɛ fi Bunyaminka nde ma.» ² Nama naxa siga Beteli, e naxa lu Ala ya i han nummare. E naxa wa e xui itexi ra. ³ E nu fa a fala, «Isirayila Marigi Alatala bɔnsɔɛ nde baxi muxu ra munfe ra?» ⁴ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e sɛrɛxɛbade yailan, e fa sɛrɛxɛ gan daaxi nun xanunteya sɛrɛxɛ ba Ala bɛ. ⁵ Isirayilakae naxa a maxɔrin, «Xabile mundun mu na won ya ma to naxan mu faxi Alatala xa malanyi?» E nu bara e rakali mixi xili ma naxan mu fama Alatala xa malanyi Misipa. E nu bara a fala na kanyi xa faxa.

⁶ Isirayilakae naxa kinikini e ngaxakerenyi Bunyaminkae ma, e nu fa a fala, «To lɔxɔɛ bɔnsɔɛ keren bara ba Isirayila ra. ⁷ Won munse rabama e bɛ alako e xa ginɛ sɔtɔ, barima won tan bara won kali Alatala ra, won mu won ma di ginɛ fima e ma?» ⁸ Na kui, e naxa a fala, «Xabile nde na Isirayila bɔnsɔɛɛ ya ma naxan mu te Alatala yire Misipa?» E naxa a mato fa Yabesi Galadi mixi yo mu nu na e ya ma.

⁹ E to jama mato, e naxa a kolon Yabesi Galadi xabile mu nu na e ya ma. ¹⁰ Nama naxa soori wulu fu nun firin xee Yabesi Galadi e xa mixi birin, ginnee nun dimedie, faxa santidegema ra. ¹¹ «Wo lan ne wo xa menni xeme birin faxa. Wo man xa ginnee faxa naxee mu findixi ginemedi ra.» ¹² E naxa ginemedi keme naani li Yabesi Galadi, naxee mu xeme fe kolon. E naxa e xanin Silo Kanaan boxi ma.

¹³ Nama birin naxa xerae xee Bunyamin xa die xon ma naxee nu na Rimon geya mabiri. E naxa lanyi woyenyi masen e be. ¹⁴ Na temui Bunyaminkae naxa gbilen Isirayila boxi ma. Isirayilakae naxa Yabesi Galadi ginnee so e yi ra, konon e birin mu gine soto.

¹⁵ Nama naxa kinikini e ma, barima Alatala nu bara a ragiri nde xa ba Isirayila bonsoe ra. ¹⁶ Forie naxa a fala, «Won munse rabama e be alako naxee mu gine soto, e fan xa gine ndee doxo? Bunyaminka gine birin bara faxa. ¹⁷ A lanma e xa ke tongoe soto, alako bonsoe nde naxa ba Isirayila ya ma. ¹⁸ Konon won mu noma won ma die sode e yi ra, barima won bara won nakali, «Mixi naxan a xa di gine fima Bunyaminka nde ma, na kanyi xa danka.»»

¹⁹ «Awa, won naxan nabama, na nan yi ki. Ne yo je sali nde rabama Silo, Beteli kola ma, Beteli nun Sikemi kira fuge ra, Lebona yirefanyi ma.» ²⁰ E naxa a fala Bunyaminkae be, «Wo siga, wo sa wo noxon weni bilie xora. ²¹ Silo ginnee na mini fare boronde, wo xa mini weni bilie xora, wo xa Silo gine ndee tongo wo yete be, wo man xa gbilen Bunyamin boxi ma. ²² Xa e baba, xa

na mu a ra e taarae, fa wo kalamude muxu xɔn, muxu a falama ne e be, «Wo xa diɲe e ma muxu xa fe ra, barima muxu mu giɲe sɔtɔxi e xa sɔori birin be. Wo tan xa mu wo xa die fixi e ma. Na kui wo mu na marakali kanaxi.»»

²³ Bunyamin xa die naxa na birin naba. E naxa giɲe tongo e xa kɔnti ma giɲe ya ma, naxee nu na fare boronfe. E naxa e xanin e xa bɔxi ma, e man naxa e xa taae ti, e sabati naa. ²⁴ Isirayilakae fan naxa gbilen e xɔnyi, e bɔnsɔe nun xabile nu na bɔxi naxan ma. ²⁵ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxɔnfe nan nabama.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2